Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 онһоо гарана | № 16 (16539) | 1984 оной январиин 19, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

ҮНДЭР ЕХЭ ЭТИГЭЛ НАЙДАБАРИ

Юрьевна Агапова, Йошкар-Олагай полупроводниково приборнуудай заводой слесарь-инструментальщик **Георгий Алексеевич Томилов** гэгшэд окружной зүблөөнүүд дээрэ дэмжэгдэһэн байна.

Курска областиин Михайловска ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадай ехэ ашаа тээдэг самосвалай жолоошон, Социалис Ажалай Герой **Алексей Михайлович Чаплыгин,** Новолипецкэ металлургическа комбинадай түмэр хабтайлгадаг 3-дахи цехэй хүдэлмэришэн **Анатолий Николаевич Саушкин,** Орловко барилгын управлениин малярнуудай бригадир **Лидия Семеновна Ададурова,** Томскын «Контур» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэ **Ирина Михайловна Верещагина,** Башкирай Белорецкэ металлургическа комбинадай түрүү хүдэлмэрилэгшэ **Лидия Михайловна Литвинова,** Воркутагай гэр баридаг комбинадай штукатур-маляр **Светлана Ивановна Абросимова,** Ижевскэ гэр байра барилгын управлениин штукатур-малярнуудай бригадир **Нина Никаноровна Митрофанова** гэгшэдэй кандидатурануудые һунгалтын урда тээхи окружной зүблөөнүүд дээрэ дэмжэбэ.

Харьковска тракторна заводой фрезеровщица **Татьяна Дмитриевна Бурцева,** УССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Алексей Федосеевич Ватченко,** Кара-Калпагай Куйбышевай нэрэмжэтэ совхозой механизатор **Данебай Таженович Турганбаев,** Кустанайн областиин Соколовско-Сарбайска ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадай экскаваторай машинистнүүдэй бригадир **Евгений Иванович Веревочкин,** Руставиин металлургическа заводой мартенэй цехэй булад хайлуулагша **Годерзи Севастович Панчвидзе,** Азербайджанай ССР-эй Бардинска районой «Коммунизм» колхозой хлопок хуряалгын машинын механик-жолоошон **Тарлан Гасан кызы Мусаева,** Нахичеванска АССР-эй Ильичевско районой «1 Мая» колхозой бригадир Социалис Ажалай Герой **Иса Муса оглы Алиев** гэгшэдые һунгагшад дэмжэһэн байха юм.

Ороной гүрэнэй засагай дээдын зургаанай депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн Клайпедын «Балтия» гэжэ судна бүтээлгын заводой судна хабсаргагша **Константинас - Ромуальдас Пятрович Кузманускас,** Молдавиин ССР-эй Дубоссарска районой «Нистру» колхозой тамхи ургуулдаг бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой **Илья Михайлович Булат,** Молдавиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Иван Петрович Калин,** Латвиин ССР-эй Тукумска районой Яунпилсска районно мал ажалай туршалгын станциин үнеэдые машинаар һаалгын мастер Социалис Ажалай Герой **Станислав Язепович Ливманис,** Иссык-Кульска областиин Тонско районой XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүү хонишон **Таштанбек Акматов,** Эстониин ССР-эй «Вильянди» гэжэ жэшээтэ совхозой үнеэдые машинаар һаалгын мастер Социалис Ажалай Герой **Лейда Аугустовна Пейпс** гэгшэдэй кандидатурануудые дэмжэхэ тухай шиидхэбэринүүдые ниитын эмхинүүдэй, ажалша коллективүүдэй түлөөлэгшэд абаба.

Һунгалтын урда тээхи окружной зүблөөнүүдтэ хабаадагшад СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудаар һунгагдахаа зүбшөөлөө үгэхэ гуйлтатайгаар тэдэнэртэ хандаһан байна.

* * *

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан суглаанууд үргэлжэлһөөр. Арадай эрхим хүбүүд, басагадые ороной гүрэнэй засагай дээдын зургаанай кандидадуудаар тэдээндэ хабаадагшад нэрлэнэ.

Красноярай хизаарай Пировско районой Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Нагим Гарифович Рахманкулов,** Брянска областиин Стародубска районой «Красный Октябрь» совхозой тракторист-машинист **Михаил Иванович Козин,** Кировскэ областиин Фаленска районой Свердловой нэрэмжэтэ колхозой механизатор **Михаил Иванович Сунцов,** «Омскнефтеоргсинтез» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй оператор **Татьяна Михайловна Ячменева,** ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь **Виктор Максимович Мишин,** «В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ ЧТЗ» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй генеральна директор **Николай Родионович Ложченко,** Горно-Алтайн автономито областиин Онгудайска районой КПСС-эй XXIV съездын нэрэмжэтэ колхозой ухэршэн **Светлана Ерельдеевна Ечешева,** Усть-Ордын Буряадай автономито округой Бооханой районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан **Валентина Владимировна Байронова** гэгшэд коммунистнууд болон партийна бэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадууд болобо.

Могилевско областиин Белыничи тосхоной 1-дэхи дунда һургуулиин багша, Белоруссиин ССР-эй габьяата багша **Ева Яковлевна Лобачева,** Навоийска областиин Канимехскэ районой «Маланият» совхозой ахалагша хонишон **Туран Кыстаубаев,** Алма-Атын хүндэ машина бүтээлгын заводой слесарь-хабсаргагшадай бригадир **Юрий Григорьевич Кузьмин,** Абхазай АССР-эй арадай поэт **Баграт Васильевич Шинкуба,** Литвагай ССР-эй Плунгескэ районой «Каркленай» колхозой тракторист **Пранас Стасевич Мингела** гэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэв.

«Молдбыттрикотаж» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй угалза шэрэгшэ **Тамара Леоновна Ватан,** «Ригас модес» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй оёдолшон **Тамара Владимировна Есипенок,** «Таджикхимстрой» трестын 33-дахи барилгын управлениин хабсаргагшадай бригадир **Саидмахмуд Рахмонов,** Ереванай 86-дахи дунда һургуулиин һуралсалай талые даагша **Кима Грачевна Мартиросян,** Туркмениин ССР-эй Векиль-Базарска районой «Москва» совхозой хүдэлмэришэн **Огулгерек Атабалова,** Эстониин ССР-эй Йыгеваска районой В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ «Адавере» гэжэ жэшээтэ совхозой гахайшан **Лийви Александеровна Марди** гэгшэд арадай үндэр этигэл найдабарида хүртэһэн байха юм.

* * *

Орон дотор СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар ажалшадай дэбжүүлжэ байһан суглаанууд ёһотойн арадай засагай ехэ хүндэтэй байһые элирхэйлэн гэршэлнэ. Совет хүнүүд, хүдэлмэришэн ангиин, колхозно тариашадай ба арадай интеллигенциин түлөөлэгшэдые ороной гүрэнэй засагай дээдын зургаанай депутадта кандидадуудаар нэрлэнэ.

Красноярай хизаарай Минусинска районой «Спартак» колхозой механизатор **Борис Георгиевич Никулин,** генеральна конструктор, академик Социалис Ажалай хоёр дахин Герой **Александр Сергеевич Яковлев,** СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо **Алексей Константинович Антонов,** Башкирай АССР-эй Карламанска һүнэй-консервын комбинадай хүдэлмэришэн **Пелагея Ивановна Васенина,** СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо **Борис Евдокимович Щербина,** Чечено-Ингушай АССР-эй Назрань хотодохи «Электроинструмент» заводой слесарь-инструментальщик **Тагир Джамалгинович Халгуев,** Агын Буряадай Автономито округой окружной больницын врач **Нина Адушиевна Аюрзанаева** гэгшэд арадай үндэр этигэл найдалда хүртэбэ.

Гомельско областиин «Красный Октябрь» колхозой һаалишан **Валентина Ивановна Кривошеева,** скульптор, Грузиин ССР-эй арадай уран зураашан **Мераб Исидорович Бердзенишвили,** Вильнюсэй хубсаһа оёдог «Рамуне» фабрикын эсхэгшэ **Леокадия Михайловна Шушкевич,** Молдавиин ССР-эй Рышканска районой Ждановай нэрэмжэтэ колхозой ахамад агроном Социалис Ажалай Герой **Николай Ильич Писарь,** Латвиин ССР-эй Лимбажска районой «Салацгрива» совхозой жолоошон **Анвар Александрович Бауманис,** Таджикистанай Курган-Тюбинскэ областиин Коммунистическэ районой Горькиин нэрэмжэтэ колхозой кукурузашадай бригадын бригадир **Бисоро Эгамбердыевна Худоерова,** Армениин «Разданский машиностроитель» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй хабсаргагша **Сируш Гагиковна Погосян,** Туркмениин ССР-эй Наукануудай академиин президент **Агаджан Гельдиевич Бабаев,** Эстониин «Балтийн мануфактура» гэжэ пүмаажан бүдэй комбинадай нэхэгшэ **Валентина Ивановна Муравьева** СССР-эй Верховно Соведэй кандидадуудаар мүн лэ дэбжүүлэгдэв.

(ТАСС).

…АТА НЭГЭДЭЛЭЙ КАНДИДАДУУД

...манай поездын эрхим барилгашадай нэгэн, РСФСР-эй габьяата барилгашан, модошо дархашуулай бригадир Владимир Цыденович Сандановые дэбжүүлхые дурадханаб, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. Суглаанда хабаадагшад энэ дурадхалыень альга ташалгаар угтабад.

Удаань тус поездын начальник Н. И. Быков иигэжэ хэлэбэ:

— Владимир Цыденович Санданов манай коллективтэ ажаллажа эхилһээр хорёод жэл болобо. Энэ хугасаа соо тэрэ ажалдаа эрхим амжалтануудые туйлана. Жэшээлхэдэ, нүхэр Сандановай хүтэлбэрилдэг бригада юһэдэхи табан жэлэй түсэбые 3 жэл 5 һарын туршада, арбадахи табан жэлэй түсэбые 3,7 жэлэй туршада дүүргэһэн байна. Ажалдаа эрхим амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө В. Ц. Санданов Ажалай Улаан тугай, Ажалай Алдар Солын гурбадахи шатын орденуудаар, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан, «РСФСР-эй габьяата барилгашан» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Тэрэ оло дахин арадай депутадуудай районно Соведэй депутадаар, республикын Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаһан юм. Манай коллективээр дэбжүүлэгдэһэн В. Ц. Санданов һунгагшадайнгаа этигэл найдабарие нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулха байха гэжэ һананаб».

Тус поездын комсомолой комитедэй секретарь С. С. Лыгденова, прораб А. Ф. Новичков болон бусад суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, В. М. Половинчугай дурадхалые халуунаар дэмжэбэ.

«Улан-Удэтрансстрой» трестын 834-дэхи СМП-гэй коллективэй хамтын суглаан иимэ шиидхэбэри нэгэн дуугаар баталан абаба: «Железнодорожно һунгуулиин 514-дэхи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар «Улан-Удэтрансстрой» трестын 834-дэхи СМП-гэй модошо дархашуулай бригадир **Владимир Цыденович Сандановые** дэбжүүлхэ».

С. ОЧИРОВ.

* * *

Улаан-Үдын индустриально-педагогическа техникумэй багшанар, студентнүүд болон техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан үсэгэлдэр болобо. Тус суглаае профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ Г. А. Панкова нээгээ. Техникумэй партийна организациин секретарь В. Г. Щипанов үгэ хэлэхэдээ, Железнодорожно һунгуулиин 514-дэхи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар «Улан-Удэтрансстрой трестын 834-дэхи СМП-гэй модошо дархашуулай бригадир Владимир Цыденович Сандановые дэбжүүлхые дурадхаба. Тэрэ саашань хэлэхэдээ СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадай намтар тухай сугларагшадта хөөрэжэ үгөө.

Үйлэдбэриин һуралсалай мастер А. Н. Бабий, техникумэй багша В. Д. Халтуева, техникумэй директор А. В. Цыюфа болон бусад энэ кандидатурые халуунаар дэмжээ.

Суглаанда хабаадагшад Железнодорожно һунгуулиин 514-дэхи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар «Улан-Удэтрансстрой» трестын 834-дэхи СМП-гэй модошо дархашуулай бригадир **Владимир Цыденович Сандановые** дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар батадан абаба.

* * *

Улаан-Үдын Железнодорожно районой 4-дэхи больницын хүдэлмэрилэгшэдэй коллективэй хамтын суглаан үсэгэлдэр боложо үнгэрбэ. Энэ суглаае профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ Н. Н. Гринивицкая нээжэ, больницын партийна организациин секретарь Ю. Я. Ефимовтэ үгэ үгөө.

— Железнодорожно һунгуулиин 514-дэхи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар «Улан-Удэтрансстрой» трестын 834-дэхи СМП-гэй модошо дархашуулай бригадир Владимир Цыденович Сандановые дэбжүүлхые дурадханаб,—гэжэ Юрий Яковлевич Ефимов мэдүүлээ.

Больницын шофёр Ф. Г. Черных, комсомолец А. П. Матвеев, ахамад врач Р. Б. Цыденов, статист И. Э. Лженицына гэгшэд үгэ хэлэхэдээ энэ кандидатурые халуунаар дэмжэһэн байна.

Железнодорожно һунгуулиин 514-дэхи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар «Улан-Удэтрансстрой» трестын 834-дэхи СМП-гэй модошо дархашуулай бригадир **Владимир Цыденович Сандановые** дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри суглаанда хабаадагшад баталан абаа.

ЯРУУНЫН РАЙОН

Яруунын районой «Коммунизм» колхозой колхознигуудай хамтын суглаан болобо. Эндэ 300 гаран хүн сугларжа, баярай оршон байдалда СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые урма зоригтойгоор дэбжүүлбэ.

Колхозой нуга сабшалан һайжаруулан харууһалдаг отрядай бригадир, партиин гэшүүн Семен Борисович Алимасов үгэ абажа, Улаан-Үдын хүдөөгэй һунгуулиин 361-дэхи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Анатолий Михайлович Беляковые** дэбжүүлхэ тухай дурадхаба. Һүүлээрнь нүхэр А. М. Беляковой намтартай һунгагшадые танилсуулһан байна.

С. Б. Алимасов «Коммунизм» колхозой ажалшадые нүхэр А. М. Беляковой кандидатурые нэгэн һаналтайгаар дэмжэхыень уряалаад, манай ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтаха байха гэжэ хэлэбэ.

Колхозой эрхим һаалишадай нэгэн, фермын залуушуулай звеное даагша Флюра Байзитовна Саттарова үгэ хэлэхэдээ, нүхэр А. М. Беляковой кандидатурые халуунаар дэмжэжэ, һунгалтын үдэр депутадта кандидадай түлөө нэгэ хүн шэнгеэр дуугаа үгэхыень уряалаа.

— Манай фермын һаалишад үнгэрэгшэ жэлһээ бригадна онол аргаар хүдэлнэ. Бидэнэр шэнэ жэлэй эхинһээ хойшо һү һаалияа дээшэлүүлжэ байнабди. Эндэ звено болон хубаараад, социалис мүрысөө дэлгэрүүлһэнэй ашаар, тоһоной заводто улам ехэ һү эльгээнэбди,— гэжэ тэрэ хөөрэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. М. Беляковые дэбжүүлжэ байһандаа ехэ омог баяртайбди гэжэ колхозник Григорий Яковлевич Климов, колхозой гэшүүн Антонида Никандровна Мыльникова гэгшэд мэдүүлээ.

Колхозой түрүүлэгшэ Ц. Ц. Доржиев нүхэр А. М. Беляковые СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нэгэн һаналтайгаар дэбжүүлжэ байхадаа, үйлэдбэриингөө ашаг үрые улам дээшэлүүлхын, хүдэлмэриингөө шанарые бүри һайжаруулхын түлөө бүри эршэмтэйгээр хүдэлхэ ёһотойбди гэжэ хэлэбэ. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлжэ, һаалишаднай шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө һү ехээр һаажа байна. Нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо үдэр бүри 7 центнерээр ехэ һү һаанабди. Энээнэй ашаар мартын 20-доор гүрэндэ һү худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэб дүүргэхэбди. Тиихэдэ мяха худалдаха нэгэдэхи кварталай даалгабари мүн лэ бэелүүлэгдэхэ гэжэ тэрэ найдуулаа. Хурьгадые абалга түлэг дундаа ябажа байна. Шэнэ жэлэй эхиндэ колхозойнгоо туйлаһан амжалтые саашадань улам арьбадхан, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые угтаха гээшэ манай гол зорилго болохо ёһотой гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Ц-Д. Ц. Доржиев тэмдэглэбэ.

«Коммунизм» колхозой колхознигуудай хамтын суглаан Улаан-Үдын хүдөөгэй һунгуулиин 361-дэхи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **Анатолий Михайлович Беляковые** дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол нэгэн дуугаар баталан абаа.

Е. ЖДАНОВ,
Яруунын районой «Коммунизм» колхозой парткомой секретарь.

ХУРАМХААНАЙХИДАЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

…ЛЫНЬ ЯҺАЛА УРАГШАТАЙ

...дэб станогуудай шууяан элеэр соностоно. Эндэ түмэршэ дархан Санжа Дагбаевич Жапов, электро-гагнууршан Санжа Шултумович Доржиев гэгшэд заһабарилагшадта горитойхон туһаламжа үзүүлнэ. Совхозой үнинэй механизаторнуудай нэгэн, коммунист Гомбожаб Санжиевич Гендуновай даажа абаһан хашаа соо сеялкэ, культиватор, плуг, борнойнууд бүхы эрилтын ёһоор хадагаламжада табигданхай жэрылдэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй ноябрь һараһаа хүдөө ажахын машина, техникэ заһабарилжа захалһан эндэхи механизаторнууд мүнөө 10 сеялкэ, 7 культиватор, борной, плугуудаа сүм заһабарилжа бэлдэнхэй. Тиихэдэ зургаан трактор заһабарилагдажа хадагаламжада табигданхай. Эдэ үдэрнүүдтэ совхоздо газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ машина, техникэ заһабарилгын хүдэлмэри улам үргэнөөр ябуулагдажа байнхай.

Н. ДАГБАЕВ.

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛТЭЙГЭЭР

Хабарайнгаа тарилгын машина, техникэ түгэс заһабарилжа бэлдэхээр республика дотороо үүсхэл гаргаһан Хурамхаанай районой механизаторнуудай, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй уряае һайшаан дэмжэһэн Яруунын районой «Целинный» совхозой механизаторнууд дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абанхай ажаллана. Тодорхойлбол, байгша оной апрель һарын хахадлатар бүхы тракторнуудаа заһабарилжа бэлэн болгохоор түсэблэнэ. Мүн майн эхин болотор силосэй ургамалнуудые хуряаха комбайнуудаа, апрелиин 15 болотор ороoһото ургамалнуудые хадаха жатка, комбайнуудаа бэлдэхээр хараалаа. Мүнөө тус ажахын механизаторнууд газарай хүрьһэ элдүүрилхэ, тарилга хэхэ бүхы машина, техникээ түгэс бэлдэжэ дүүргүүтэй болонхой.

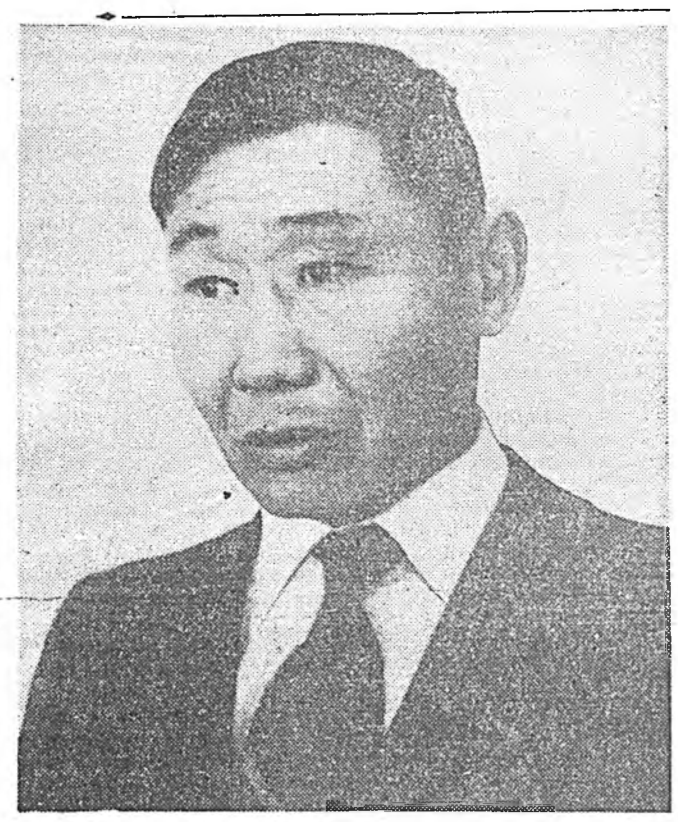
Хабар болотор бүхы машина, техникээ һайнаар бэлдэһэнэй ашаар тарилгынгаа бүхы хүдэлмэриие тон богони болзорто эрхим шанартайгаар үнгэргэхөөр бүхы хүсэеэ элсүүлжэ байнхай.

Л. ГОНЧИКДОРЖИЕВ.

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАДУУД

Хурамхаанай леспромхозой томодхоһон модо бэлэдхэлэй бригадын бригадир Василий Петрович Парамоновой нэрые манай республика дотор дуулаагүй хүн үсөөн байха. Тэрэ ой модоной промышленностьда гушаад жэлдэ хүдэлжэ ябана. Василий Петрович удаан жэлдэ ажалдаа амжалтатай һайнаар хүдэлһэнэйнгөө түлөө Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Мэдээжэ болоһон модо отологшо мүнөө леспромхозой директорэй орлогшоор хүдэлнэ.

Хонишон Георгий Мархаевич Бимбаев Хориин районой Үдын совхоздо арба гаран жэл соо хүдэлжэ ябана. Тэрэ жэл бүри зуун эхэ хонин бүрһөө 100-һаа дээшэ хурьга абадаг юм.

Суута хонишон отарадаа гүйсэд хүрэхэ үбһэ тэжээлэй бааза байгуулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулдаг. Тэрэ тусхай участок абаад, үбһэ хуряаха хүдэлмэреэ богони болзорто һайн шанартайгаар үнгэргэдэг юм.

Георгий Мархаевич ажалдаа амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Ажалай Алдар Солын III шатын орденоор шагнагдаһан.

СТОКГОЛЬМДО ХӨӨРЭЛДӨӨН БОЛОБО

СТОКГОЛЬМ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССРэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко январиин 7-до Швециин король Карл XVI Густавтай уулзаба.

Хөөрэлдөөнэй үедэ адли тэгшэ эрхын ба нэгэ нэгэеэ хүндэлэлгын гол ёһонуудай үндэһөөр бүхы асуудалнуудаар совет-швед харилсаае бүтэмжэтэй һайнаар хүгжөөхөөр бэлэн байһанаа хоёр талаһаа баталба.

Эб найрамдалые сахин хамгаалха, бэхижүүлхэ, буу зэбсэгүүдые, илангаяа ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха талаар шэглүүлэгдэһэн СССР-эй гадаадын политическэ үүсхэл эдэбхи тухайда А. А. Громыко Швециин корольдо мэдээсэбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, Ю. В. Андроповой 1983 оной сентябриин 28-да, ноябриин 24-дэ хэһэн Мэдүүлгэнүүд онсо удха шанартай байна гэжэ тэмдэглэгдээ.

Европодохи шахардуу шанга байдалые һулаhуулгада, уласхоорондын байдалые һайжаруулгада Швециин туһа нүлөө үзүүлхэ хараа бодолтой байһые король батална.

Тэрэнэй түрүүшын шатынь Стокгольмдо эхилжэ байһан Европодохи этигэл найдалые, аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ, буу зэбсэгүүдые хуряаха хэмжээнүүдые бэелүүлхэ конференциин бүтэмжэтэй һайн оршон байдалда үнгэрхэ байһанинь шухала удха шанартай гэжэ А. А. Громыко тэмдэглээ. Хүндэмүүшэ халуунаар угтаһанайнь түлөө Швециин гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ, тэрэнэй арадта талархажа байһанаа тэрэ мүн лэ мэдүүлбэ.

ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭГДЭЭ

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэл түгэсэжэ, Хяагтын районой промышленностьда зарим тэды амжалта туйлагдаба. Промышленна продукци худалдалгаар түсэб 105 процент дүүргэгдэбэ. Тиин нэгэ миллион 270 мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур худалдагдаһан байна. Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын, хилээмэнэй 3-дахи заводой, модо бэлэдхэдэг пунктын, плавико-шпадай рудникай коллективүүд районойнгоо бусад предприятинүүдай дундаһаа шалгаржа, түсэбэй дүүргэлтэдэ горитой хубитаяа оруулаа. Эдэнэр нормативна сэбэр продукцяар түсэбөө 104 процент дүүргэһэн байха юм.

Тиихэдэ районой хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэдэ эд бараа худалдаха түсэб мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдээ. Эндэ ажаһуудалай эрилтэ хангадаг Хяагтын управлениин коллективые онсо тэмдэглэмээр байна.

Н. ЧИМИТОВ.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

ЗОРИЛГОЁО ТОДОРХОЙЛЖО, ТУЙЛАЛТАЯА АРЬБАДХАХА

Манай Советскэ районой ехэ, багашье ажалша бүхы коллективүүд арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй дүнгүүдые согсолжо, ерээдүйнгөө зорилгонуудые хараалан, 1984 оонойнгоо социалис уялгануудые баталан абажа байнхай. Ажалай болон политическэ үндэр ехэ эдэбхи үүсхэлэй оршон байдалда районой бүхы коммунистнууд, хүдэлмэришэд болон алба хаагшад түрэл Коммунис партиингаа Центральна Комитедэй декабриин Пленумэй материалнуудые халуунаар угтан абажа, гүнзэгыгөөр шудална. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповой Пленум дээрэ үгэһэн захяа заабаринууд саашанхи зорилгонуудыемнай тодорхойлно гэжэ хүн бүхэн ойлгонхой. Хүдэлмэришэ коллектив, предприяти, организаци бүхэнэй үнгэрэгшэ жэлэйнгээ дүнгүүдые нарииаар шүүмжэлэн согсолһон, таарамжатай шиидхэбэринүүдые абажа байһан ушар энээниие гэршэлнэ.

Дүнгүүд яһала һайн. Районой промышленна предприятинуудай партийна, профсоюзай организацинуудай болон захиргаанай абаһан хэмжээнүүдэй ашаар ажалай ба үйлэдбэриин журам шангадхаха, үйлэдбэриие гуримтай болгохо талаар нилээд амжалта туйлагдаа. Тиигэжэ 1983 оной даабари — түсэб болзорһоо урид дүүргэгдээ һэн. Продукци худалдаха түсэб үлүүлэгдэжэ, түсэбһөө гадуур 3,1 миллион түхэригэй продукци худалдагдаа. Үйлэдбэриин хэмжээн урзанда жэлэйхиһээ 3,7 процентээр дээшэлһэн байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар абтаһан социалис уялганууд үлүүлэн дүүргэгдэжэ, 1982 онойхиһоо 5,3 процентээр дээшэлээ. Ажалай саг һамшааха ушар 25 процентээр үсөөржэ, хүдэлмэришэдэй ажалһаа гаража ошолго хоёр гаран дахин хороо.

Үнгэрэгшэ жэлдэ продукциин шанар һайжаруулха асуудал партийна бүхы комитедүүдэй, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй гол анхаралда табигдаһан юм. Тэрэнэй ашаар промышленна бүхы продукциин 38,8 процент эрхим шанартай гэжэ тэмдэглэгдэнэ. 122 зүйлэй продукци гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэ хүртэнхэй.

Алмалта, арьбалалтын талаар предприятинуудай мэргэжэлтэдэй, хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалга дээшэлүүлжэ, партийна организацинуудай, КПСС-эй райкомой зүгһөө хиналта шангадхаһанай ашаар алмалта, арьбалалтын журам сахигдадаг болоо. Тиигэжэ 700 тонно металл, 3,7 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэн алмагдаба.

Районой коллективүүдэй хоорондо «Гээгдэгшэдгүйгөөр хүдэлхэ» гэһэн уряата социалис мүрысөөн дэлгэрүүлэгдэһээр үнинэй. Арбан бүлэг болгогдожо хубаагдаһан предприятинууд болон организацинуудай хоорондын, найман бүлэгэй цехүүд, участогууд хоорондын мүрысөөнэй дүнгүүдые КПСС-эй райкомой бюро квартал бүхэндэ согсолдог юм. Гадна предприяти, эмхи зургаан бүхэн түлишын-энергетическэ нөөсэнүүдые алмаха, социалис зөөри гамнаха талаар мүрысөөндэ хабаададаг. Эдэ бүхы асуудалнуудые КПСС-эй райкомой бюрогой эмхидхэһэн һалбаринууд хоорондын комисси хинан шалгадаг байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ районой промышленна предприятинуудай дундаһаа судна бүтээлгын, шэлэй заводуудай коллективүүд амжалтатай һайн ажалаараа шалгаржа гараа. Урдань ходо гээгдэжэ ябадаг валенка дарадаг фабрикын коллективэй ажалые эршэдхэхэ талаар хэмжээнүүд абтаһан байна. Тэрэнэй ашаар фабрикын жэлэй түсэб болон социалис уялгануудынь дүүргэгдээ. Продукци худалдаха түсэб 105,8 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 102,4 процент бэелүүлэгдэһэн байна. Эндэ фабрикын дирекци нютагай промышленностиин министерствын хүтэлбэрилэгшэд предприятиин ажалай эрхэ байдалые һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал оролдолго гаргана гээд тэмдэглэлтэй.

Гэбэшье гээгдэгшэдгүйгөөр үнгэрэгшэ жэлые түгэсхэжэ шадаагүйбди. Районой 12 предприяти соохоо нэгэниинь — пивын завод түсэбөө дүүргээгүй үлэшоо. Энэ ямар ушар шалтагаанһаа болоо гээшэб?

КПСС-эй райкомой бюрогой шиидхэбэри бэелүүлэн, тус завод пивэ үйлэдбэрилгээ 25 процентээр дээшэлүүлһэн байна. Технологическа гол түхеэрэлгээ һэлгэхэһээ эхилээд хамтын байра барижа ашаглалгада оруулха хүрэтэр үйлэдбэрисэ саашадань үргэдхэхэ талаар нилээд ехэ юумэн хэгдээ. Теэд ганса хойшо татаһан юумэн юуб гэхэдэ, транспортна хэрэгсэлнүүдэй дуталдаһанай шалтагаанаар пивэ худалдаанда гаргагданагүй. Тиин городой торгнууд болон столовонуудай трестнүүд пивэдэ гаргашалагдаха фондоёо гүйсэд ашагладаг байхадань, Буркоопсоюзай, Ой модоной министерствын УРС-ын худалдаа наймаанай организацинууд пивэ тон багаар худалдана. Энэ шалтагаанаар үдэр бүри мянга гаран хайрсаг пивэ заводой складта үлэшэдэг.

1984 ондо районой коллективүүдэй урда бүри ехэ зорилгонууд табигданхай. Мүнөө коллектив бүхэндэ социалис уялганууд зүбшэн хэлсэгдэжэ баталагдан абтана. Энэ хэрэгтэ КПСС-эй райком, партийна организацинууд тон ехэ анхарал хандуулна гээшэ. Олоороо зүбшэн хэлсэжэ баталан абаһан социалис уялганууд хадаа коллективые зоригжуулха тон шухала документ болоно. Тиимэһээ ажалша коллективүүд социалис уялгануудаа районно комиссида баталдаг гурим тогтоогдонхой.

Социалис уялгануудые зүбшэн хэлсэхэдээ ажалша коллективүүд түсэбһөө гадуур ажалай бүтээсые 1 процентээр дээшэлүүлхын, продукциин өөрын үные 0,5 процентээр доошолуулхын тулада нөөсэ арга боломжонуудаа элирүүлхые оролдоно. Энэ талаар оёдолой «Туяана» нэгэдэл район дотороо үүсхэл гаргаһан байна. Мүн иимэ социалис уялгануудые судна бүтээлгын, шэлэй, «Электромашина» заводууд болон бусад 34 коллектив абанхай.

Эдэ бүхы социалис уялгануудай үндэһөөр районой социалис уялганууд баталагдаха. Тэдээн соо бидэ район дотороо мүн лэ ажалай бүтээсые түсэбһөө гадуур 1 процентээр, продукциин өөрын үные 0,5 процентээр доошолуулха уялга абахабди.

Иимэ харюусалга ехэтэй хэрэгтэ коллектив бүхэн, хүн бүхэн хабаадаха зэргэтэй. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудай оролдолгоор лэ эдэ зорилгонууд дүүргэгдэхэ болоно. Мүн түүхэй эдээр хангагшад, транспортын коллективүүд, худалдаа наймаанай, электрын элшэ хүсэнэй организацинуудта тиимэ уялганууд абтаха зэргэтэй. Эдэ бүгэдэ партийна организациин нарин хиналта доро абтаха болоно.

Гэхэтэй хамта социалис уялгануудшье, гүрэнэй түсэбшье нарииаар бодомжологдоһон, шалгагдажа табигдаһан байха ёһотой. Партиин ЦК-гай энэ заабари нарин нягтаар бүхы газарта дүүргэгдэнэ гэхын аргагүй. Районой промышленна бүхы предприятинууд соонһоо мүнөө үедэ нютагай промышленностиин мэдэлэй предприятинууд лэ тодорхой нарииаар бодомжологдоһон уялгануудые абаа гээд тэмдэглэлтэй. Харин тиихэдэ «Электромашина» заводто, энэ жэлдэ экономическа туршалгын шэнэ гуримаар хүдэлхэ болоһон байһандань мүнөө хүрэтэр материалнуудайнь фонд, тэдээгээр хангаха организацинуудшье тодорхойлогдоогүй байһаар.

Манай партийна организацинууд болон ажахын хүтэлбэрилэгшэд арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргаха хэрэгые онсо анхарха ёһотой. Юуб гэхэдэ, районой промышленна бүхы продукциин хахадһаа ехэнхинь арад зоной үргэн хэрэглэлэй эд бараан болоно. Энэ продукци гаргалгые үргэдхэхэ даабари бүхы дээрээ дүүргэгдэнэ. Харин «Электромашина» завод электрогүсэнүүдые гаргаха нёдондо жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ шадабагүй.

1984 ондо районой промышленность продукци гаргалгаяа 2,9 процентээр, ажалай бүтээсые 3 процентээр дээшэлүүлхэ түсэбтэй. Продукциин бүхы ургалта хүдэлмэришэдэй тооё олошоруулангүй туйлагдахаар хараалагдана. Эдэ зорилгонуудые сүм бэелүүлхын тулада партийна комитедүүд, партийна эхин организацинууд эмхидхэлэй, хүмүүжүүлхы хүдэлмэрөө эдэбхижүүлхэ болоно. Үнгэрһэн жэлэй алдуунууд, дутуу дундануд дары усадхагдажа, тэдэниие дабтахагүйн тула хэмжээнүүд абтаха ёһотой.

Н. ПНЕВ,
КПСС-эй Советскэ райкомой инструктор.

ШУХАЛА СЕМИНАР

Партийна эхин организацинуудай секретарьнарай, агитпунктнууд болон һунгагшадай клубуудые даагшадай, агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй семинар КПСС-эй Загарайн райкомдо болобо.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй тодорхойлһон гүрэнэй социально-экономическа хүгжэлтын зарим асуудалнууд болон үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулдаг эдэбхитэдэй һунгалтада бэлдэлгын үедэ бэелүүлхэ зорилгонууд тухай КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагшын орлогшо В. Л. Кургузов элидхэбэ.

«Һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ эмхидхэхэ хүдэлмэриин хэмжээ ябуулганууд тухай» партиин райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша Л. М. Чебунина, «Һунгагшадай дунда ойлгуулалжын хүдэлмэри ябуулха зорилгонууд тухай» райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша И. К. Васильев гэгшэд хөөрэжэ үгэһэн байна.

Районой промышленна предприятинууд болон колхоз, совхозуудай арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй хүдэлмэриин дүнгүүдтэй, 1984 ондо бэелүүлэгдэхэ зорилгонуудтай партиин райкомой таһагуудые даагшад А. К. Вершинин, В. В. Хингелов гэгшэд танилсуулба.

Ц. ОБОРОВ.

ОБЛАСТНОЙ ПАР...

КОНФЕРЕНЦИИН Д...

СЭРЭГ... БАГШ...

Үнгэрэгшэ жэлдэ намарай эхеэр Баргажанай райондо албанай хэрэгээр ябатараа, бэеэр набтаршаг, нариншаг хүрибтэр шарайтай хүнтэй автобус соо тушаан боложо танилсааб. Тэрэмни Баргажанай дунда һургуулиин үнинэй директор Валентин Михайлович Бодров байшоо.

Баргажан нютагта тэрэ түрэһэн юм. 1942 ондо 10-дахи класс дүүргээд, хэдэн һарын туршада артиллеристын һургуулида һуража, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэһэнэй удаа младша лейтенант болоод, сэхэ фронт эльгээгдэжэ, түрүүшынгээ дайшалхы шалгалтые гараһан байна.

Буг мүрэн дээрэ ехэ тулалдаан болоо. Баруун тээһээ шэнэ сэрэгүүдые нэмэжэ ерүүлһэн гитлеровскэ командованиинхид энэ байлдаанда сохом илахабди гэжэ найдаа һэн ха. Добтолгоёо эршэдхэн, манай сэрэгүүд, Буг тээшэ дүтэлжэ байба. «Урагшаа. Буг тээшэ!», «Эзэлһэн газарһаа һөөмшье гэдэргээ сухэрихагүй!» гэһэн уряа доро манайхид тулалдаа.

Бодровой батарейн байһан газарта дүтэшэг фашистнууд олон танк, ябаган сэрэгшэдые, пушкануудые суглуулба.

Үглөөнэй үүрэй сайхын урда тээ: «Дайсанай танкнууд, хойноһоонь — ябаган сэрэгшэд!», — гэһэн мэдээсэл абтаба.

Залуу командир В. М. Бодровой дурамаараа харахада, мантан танкнууд яаралгүй, тооһо бурьюулан, һубарижа ябаба.

Танкнуудай бүри дүтэлжэ ерэхэдэ: «Огонь!» гэһэн захиралта соностобо. Эндэ фашистнууд ехэ сохилто абаһан байна.

Буг мүрэнэй түлөө болоһон байлдаанда залуу командир түрүүшынхиеэ Улаан Одоной орденоор шагнагдаа.

Тус фронтын залуу офицернууд-артиллеристнууд немец танкнуудтай, ябаган сэрэгшэдтэй бэеэ гамнангүй тэмсэжэ, тэрэ дайнда онсо шалгараа. Берлин хото хүрөөд байхадаа, байлдаанда шалгарһан сэрэгшэдые партида абаа һэн. Тэдэнэй тоодо батарейн командир В. М. Бодровые КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абаба.

ТАРЯАШАН НЭРЭЭРЭЭ ОМОГОРХОН

— Ажабайдалай үргэн харгыда гарахадаа хэн болохобиб гэжэ оройдоошье бодомжолоогүй һэм. Юуб гэхэдэ, минии эсэгэ үнинһөө хойшо механизатораар хүдэлһэн хүн юм. Манай нютагайхидай Доржиевтан гээшэшни уг унгяараа таряашан зон даа гэлсэхыень заатагүй дуулахат. Тиимэл хадаа бишье һургуулияа дүүргэһээр лэ трактористын мэргэжэл шудалааб, — гэжэ Валера мүнөө хөөрэдэг.

Залуу механизатор үнгэрһэн ургаса хуряалгада зургаадахи жэлээ хабаадалсаба. Тэрэ яһала дүршэл шадабаритай болоһон хүн ааб даа. Валера эгээ түрүүшынхеэ комбайнерой штурвальнаар 1977 оной намар ажаллажа эхилээ һэн. Тиихэдэ бүхы юумэн бэрхэтэйшье хэбэртэйгээр һанагдаһан байгаа ёһотой. Харин мүнөө тэрэ өөрөө комбайнераар хүдэлжэ, бүхыдөө 5200 центнер таряа сохиһон габьяатай. Энэ туйлаһан дүнгынь совхоз дотороо эрхимүүдэй тоодо ороно. Валера мүнөө жэлдэ 24 наһаяа гүйсөө. Хэды иимэ залуушье һаа, дүршэл шадабаряараа аха захатанһаа холошье гээгдэнэгүй.

Иигэжэ залуу хүбүүн өөрынгөө мэргэжэлдэ, техникэдэ, газартаа ёһотойгоор дурлаа. Таряашанай ажалые һайса ойлгоо.

Нёдондо тэрэнэй хүдэлдэг тракторна бригада баян ургаса хуряагаа юм. Тусхайлбал, гектар бүриһөө дунда зэргээр 20,6 центнер таряан абтаһан гэхэ гү, али дүн хамта 39 мянган центнер орооһон суглуулагдажа амбаарлагдаһан байна. Эндэ иимэ ургаса һая наашадаашье хуряагдаагүй.

Валерын ажалладаг коллектив үнгэрһэн жэлһээ эхилжэ, хамтын подрядай гуримаар хүдэлдэг болоһон байна. Тус бригадые дүршэлтэй тракторист, республикын габьяата механизатор Х. Н. Бадмацыренов хүтэлбэрилнэ. Эдэнэр энэ ургаса абахын түлөө хабарһаа хойшо хүдэлмэрөө ябуулһан байна.

— Хабарай тарилгые эгээл зохид агротехническэ болзорто үнгэргөө һэмди. Эртын орооһото ургамалнуудые тарихадаа минеральна үтэгжүүлгэ хүсэд хүрэхөөр оруулаабди. Паарта онсо анхарал хандуулагдаа. Һүүлээрнь ургасынгаа хойноһоо харууһа хододоо хэдэг байгаабди. Намар таряа хуряахадаа ипатовска онол арга хэрэглээ бэлэйбди. Эдэ бүхы хүдэлмэри хэхэдээ хамтын подрядай гуримаар ажаллаабди. Тиихэдээ бригада дотор ажалай журам шангадаа, бултадаа ерэхэ ургасын түлөө оролдодог болоо, бэе бэедээ хамһалсахада ашаг үрэнь дээшэлээ. Үбэлэй һарануудта машина, техникээ һайнаар заһабарилаабди. Эдэ бүгэдэ бултандаа ургаса хуряалгада ехэ ...

залуу механи...

РЕПОРТАЖ

ХОРЁОНЬ ХООҺОРДОГГҮЙ

Ужам ехэ хашаа гү, али хорёо түхеэрээд, тэрээн соогоо үхэрнүүдые олоор оруулжа, үбэл зунгүй хаагаад шахаха гээшэмнай шэнэшье юумэн бэшэ ааб даа. Жэшээнь, Мухар-Шэбэрэй районой «Искра» колхоздо энэ онол арга олон жэлдэ амжалтатайгаар хэрэглэгдэнэ. Тэдэнэй жэшээгээр һүүлэй хоёр жэлдэ Хандалын совхозойхид мяханда тушаагдаха малаа баһал иигэжэ үргэн ехэ хорёо соо хаагаад шахан таргалуулдаг болонхой.

Урзанда энэ ажахы тэндээ 600 үхэр байлгажа шахан таргалуулаад, тус бүриень дунда зэргээр 375 килограмм шэгнүүртэй болгожо, мяханай комбинадта ябуулаа һэн. Тиигэжэ гүрэндэ мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэбые 1000 центнерээр үлүүлээ юм.

Тээсгэн эндэ ябахадаа Хандалын совхозой мал шахалгын бригадынхидай мүнөө үедэ хэжэ байһан хүдэлмэреэрнь һонирхоһон байгаабди.

Ажахын түб Шергинэ тосхоной урда захада хайша хайшань зуу үлүүтэй метр үргэнтэйгөөр бариһан тэбхэр талмайтай хорёо соо олон үхэрэй жэрылдэн эдеэлжэ байхань харагдана. Энэ хорёогойнь хойто, зүүн ханануудынь хабтагайгаар харша хэжэ, бүтүүгээр баригданхай. Тэрэнь һалхи, жабарһаа халхабша боложо үгэнэ бшуу. Харин нүгөөдэ хоёр хананиь миил забһартай һургаагаар хэгдэнхэй. Тэрэниень газаа тээһээнь тойруулаад хобто хобоонууд табяатай байна. Үхэрнүүд тэрэ забһартай хананаарнь толгойгоо газаашань гаргаад, хобто сооһоо үбһэ тэжээл дураараа эдижэ байдаг юм.

— Шахамалнуудай хуушан байрын багадахаяа һанахадань энэ хорёое шэнээр, ужамаар, һалхи, хүйтэнһөө халхабшатайгаар баряабди. Мүн эндээ үхэрнүүдэй ехэ хүйтэндэ, саһа бордоһондо орожо хоороходо ехэ сарай-дал түхеэрээбди. Харин хуушан байрадаа жэжэ буруу, хашарагуудые хаагаад эдеэлүүлнэбди, — гэжэ мантай ябаһан совхозой профкомой түрүүлэгшэ С. П. Сидоров хөөрэнэ.

— Тиихэдээ танайда мяханда тушаагдаха малые түргэн томо болгохо, шахаха хүдэлмэри нэгэ конвейер шэнгеэр таһалгаряагүй эмхидхэгдэнэ ха юм, — гэбэб.

— Тиигээдшье нэрлэхэдэ болохол даа. Жэшээнь, шахамалнуудай тус тустаа 350 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэй болоходонь түүбэрилжэ мяханда тушаагаад, тэрэ баруун байра сооһоо багашаг буруу, хашарагуудые эндээ нэмэжэ оруулдагбди. Тэдэнэйнь орондо фермэнүүдһээ бүри жэжэ мал асарагдажа байдаг юм. Юрэдөө, эдэ хорёонуудай нэгэшье үдэр хооһон байдаггүй гээшэ. Тиимэһээ шахалгымнай талмай түхэрээн жэлдээ хүдэлнэ, — гэжэ тэрэ хэлэнэ.

— Эндэтнай нэгэ доро бүхыдөө хэды мал байлгагданаб, тэдэниие хэды хүн харууһалнаб?

— Томо шахамалнуудынь 600, тэдэнэй удаадахи жэжэшэг буруу, хашарагуудынь 500 толгой юм. Эдэ бүхы малые 5 хүн эдеэлүүлнэ, уһална. Нэгэ трактортай 2 механизатор үбһэ тэжээлыень ээлжээгээр таһалгаряагүй зөөжэ байдаг, — гээд, мал шахалгын звеное даагша Н. К. Бусовиков харюусаба.

Иигэжэ хөөрэлдэһөөр байтарнай, үндэр хоорботой тэргэ шагтагалһан МТЗ түхэлэй трактор хүршэгэнэһөөр хүрэжэ ерэбэ. Тэрэ хорёйн нэгэ углууһаа захалаад, аалихан ябажа, хоорбо соохи хэршэгдэһэн үбһэ, һолоомые хобтонууд руу гоожуулһаар, гоожуулаад ошобо. Хойноһоонь хоёр малшад ябаад, хобтын хажуу тээгүүр унаһан бутархай тэжээлые сэбэрээр тармажа абана.

— Бидэ үбһэ, һолоомо, талха таряанай зүйлые тусхай томо цехтэ хэршээд, үйрүүлээд, хуу худхаад, шэмэ шанарыень тэнсүүлээд, рацион болгожо, фермэ, гүүртэнүүдтэ зөөдэг зомди, — гэжэ профкомой түрүүлэгшэ хөөрэлдөөндэ дахин оролсоно.

Удаань эндэ хүдэлжэ байһан малшадтай баһал хөөрэлдэбэбди. Алексей Иванович Дорохов, Николай Романович Быков гэгшэд хоёрдохи жэлээ эндэ мал шахан таргалуулжа байнхай.

— Ажалнайшье тиимэ хүндэ гэхээр бэшэ даа. Ядаха юумэн үгы. Гэбэшье харюусалга ехэтэйгээр, үдэр бүри оролдожо хүдэлөөгүйдэ баһал аргагүй. Үглөөгүүр 7 часта ерээд лэ үхэрнүүдэйнгээ ууха уһыень бүлеэдхэжэ, хобоонууд соонь хүрэшэһэн мүльһыень хаядаг, хобтонуудай хажуугаархи хог тармажа абадагбди. 8 часта тракториснарнай тэжээл асардаг юм. Манайда дүршэлтэй бэрхэ механизаторнууд Петр Трофимович Пермяков, Владимир Дмитриевич Калашников гэгшэд тэжээл зөөнэ. Тэдэмнай үдэ багта силос асараад, үдэшэлэн тээ таряа талханай зүйл буулгадаг. Юрэдөө, бүхэли үдэр соол малаа эдеэлүүлжэ, уһалжал байдагбди даа. Тиигээгүй һаа, шахамалнууд яагаад түргэнөөр таргалхаб даа, — гэжэ нүхэр Дорохов хэлэнэ.

— Үбэлэй сагта малаа ямар рационоор эдеэлүүлнэт?

— Үхэр бүхэндэ үдэрэй 2 килограмм үбһэнэй, 20 килограмм силосэй, 4 килограмм талха таряанай, тэды шэнээн һолоомоной хүртэхэ нормотойгоор үгэнэбди. Зундаа, намартаа, шахамалнуудта ногоон тэжээл ехээр эдюулэгдэдэг гээшэ. Үнгэрһэн декабрь һарада шахамал үхэр бүхэн шэгнүүрээ 850—900 граммаар нэмээгээ һэн. Харин сентябрь-ноябрь һарануудта дулаан байхада шэгнүүрынь бүришье дээгүүр байһан юм, — гэжэ малшад хөөрэнэ.

Тоо бүридхэлэйнь данса дээрэһээ харахада, 1983 оной IV кварталда эндэһээ 300 шахуу үхэр мяханай комбинадта тушаагдаа. Тэдэнь тус тустаа 350 бага үлүүтэй килограмм татаа. Олохон үхэрынь 380—390 килограммда хүрэжэ, эрхим тарган гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа. Энээнэй түлөө совхоз тушааһан мяханай гол сэн дээрэнь 60 шахуу мянган түхэриг мүнгэ нэмэжэ абаа.

Мяханда тушаагдаха малые иигэжэ үбэл, зунгүй шахан таргалуулдаг болоһоной ашаар совхоз үнгэрһэн жэлдэшье гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэбэ. Бүхыдөө 4880 шахуу центнер мяхан бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаа. Тэрэшэлэн абтаһан мяханайнь өөрын үнэ сэн түсэбөөр хараалагдаһанһаа багахан дээшээ гараашье һаа, тэрэнэйнь центнер бүхэнэй гол гаргаша 150 түхэригһөө ехэ болоогүй. Харин мяханайнь центнер бүхэн 300 гаран түхэригөөр гүрэндэ худалдагдана ха юм.

Ужам хорёо соо үхэрнүүдые олоор хаагаад шахахада, ехэнхи хүдэлмэриие оньһожоруулаад байхада алишье талаараа ашагтай байһаниинь яһала харагдаа. Нэгэдэхеэр, дулаан ехэ байра байдал түхеэрэгдэжэ, үлүү гаргаша хэгдэнэгүй. Хоёрдохёор, эндэ иимэ хорёодо үсөөхэн хүн байгаад олон мал харууһалха, эдеэлүүлхэ аргатай болоно.

Тээсгэн эдэнэр Сэлэнгын районой ажахынуудай мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл уряатай танилсажа, өөһэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые ажалай амжалтаар угтажа, январь, февраль, март һарануудта үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдэ 800 граммһаа бага бэшээр нэмээхын түлөө мүрысэхэ гэһэн шэнэ социалис уялга абаа.

М. НАМЖИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Шахамалнууд эдеэлүүлэгдэжэ байна. 2. Мал шахадаг звеногой гэшүүд (зүүн гарһаа) А. И. Дорохов, Н. Р. Быков, С. П. Соболев.

Авторай фото.
Кабанскын район.

Совет...

СИНОПТИГУУД — БАРИЛГА ДЭЭРЭ

Солнечно гэжэ һуурин тосхондо ашаглалгада оруулагдаһан метеостанци БАМ-ай Зүүн участогай үргэн ехэ дайда дээрэхи сагай уларил тухай мэдээсэдэг байха юм. Ехэ саһан орохонь, һалхи шуурган болохонь гээд тэрэнэй мэргэжэлтэд эндэхи хүн зондо, предприятинууд болон эмхи зургаануудта эртээнһээ мэдээсээ һэн. Энэнь горнягуудай, барилгашадай, модо бэлэдхэгшэдэй ба түмэр замшадай хёо хёмороондо бэлэн байхадань туһалһан байна.

Эрдэмтэд саһанай зузааниие, сэбдэг хүйтэн газарай хүрьһэнэй дээдэ хубиин хэр ехээр хүрэһыень хэмжэнэ, тайгын гол мүрэнүүд уһаяа татанагүй гү гэжэ адаглана, оршон тойронхи дайдые хамгаалха талаар программа зохёон хараална.

НЯГТА ХОЛБООТОЙГООР ХҮДЭЛНЭ

ХАРЬКОВ. Лозовско районой Свердловой нэрэмжэтэ колхозой бригадир, 1983 оной СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат А. Панасенко Т-150 К түхэлэй тракторые нарижуулан һайжаруулха талаар эрхим дурадхал оруулжа, механизаторнуудай конкурсдо илалта туйлаа юм. Харьковай тракторна заводто һайжаруулагдаһан түрүүшын машина хабсаргалгада тэрэ хабаадалсаа. Таряашанай бодолые нэбтэрүүлхэдэ, дамжуулгын коробкын алба хэхэ болзорые 2,5 дахин утадхаха арга олдохо байна.

Бригадын гэшүүд үндэр баян ургаса ургуулдаг мэдээжэ шадабаритад юм. Жэшээлбэл, үнгэрһэн намар тэдэнэр гектар бүриһөө 500 центнер саахарай свекло, 40 гаран центнер шэнииисэ сутлуулһан байгаа. Тиихэдээ техникэ жэшээтэ һайнаар ашагладаг юм. А. Панасенко өөрөө капитальна заһабари хэнгүйгөөр Т-150 К түхэлэй нэгэ трактораар 10 жэл соо

...ДҮҮДЭЙ ...ЛМЭРИ

БҮХЫ АРГА БОЛОМЖОЁО ЭЛСҮҮЛХЭ

...утадуудай Улаан-Үдын городской Соведэй ...си haяхан боложо үнгэрбэ.
...й үзэмжэдэ «Городой 1984 оной Эконо...циальна хүгжэлтын түсэб тухай, 1983 оной ...элтэ тухай», мүн «Городой 1984 оной бюд...82 оной бюджедэй гүйсэдхэл тухай» асуу...даба. Эдэ асуудалнуудаар горсоведэй гүй...үлэгшын орлогшо, городской түсэблэлгын ...үүлэгшэ депутат **С. М. Манзанова**, горгүй...сын таhагые даагша депутат **Г. Т. Няголов** ...лнүүдые хэhэн байна.
...сесси дээрэ нэмэлтэ элидхэл түсэблэлгын...иссиин түрүүлэгшэ депутат **А. А. Вязни...**хэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ 8 хүн ха...
...зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын ...кой Соведэй саг үргэлжын комиссиин ...гдаба.
...сесси эмхидхэлэй асуудал хаража, нүхэр ..., ондоо ажалда ороhонтойнь дашарамдуу...едэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын ...лбэ, Улаан-Үдын городской Соведэй гүй...лэгшээр депутат **В. К. Агалов** hунгагдаа. ...алмэридэ КПСС-эй обкомой бюрогой гэ...й АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Тү...**. Саганов** хабаадаба.
...сесси түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин ...гшэдэй оруулhан ажаглалтануудые хараа...дой 1984 оной экономическа ба социальна ...збые, городой 1984 оной бюджедые ба...нуудые абаба.

...ай түб хото ...жэлhээ ...барна, улам ...хэлтэй бо... ажалшад ...съездын, ...удаадахи ...шиидхэбэри...хэрэг дээ...ын түлөө ...ко байнхай. ... үедэ, то...эрhэн жэл ...саашадань ...зарим тэ...туйлагда... ...энээн ту...хой барим...лшэ дурда...арал ехээр ...(эшээнь,

1982 онтой сасуулбал ганга сахан нёдондо жэл городой промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 3,5 процентээр ургажа, түсэбhөө гадуур, 5,3 миллион түхэригэй продукци худалдагдаhан байха юм. Энэ хугасаада ажалай бүтээсэ 2,8 процентээр ургажа, энээнэй ашаар хамта дээрээ промышленна продукци үйлэдбэрилгын ургалтын 83 процентнь абтаа.

Ажалай эмхидхэл hайжаруулха, али болохо журам шангадхаха талаар нилээдгүй хүдэлмэри ябуулагдаа. Эсэстэнь нэгэ ажалшан дээрэ абажа харахада, хүдэлмэриин сагые гээхэ ябадал 2 дахин бага болоо. Алмалта болон арьбалалта горитойгоор хэгдээ. Тусхайлбал, 27,9 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 1,3 мянган тонно түлишэ, 3,2 мянган тонно түмэр түдэгэ болон бусад үнэтэ эд хэрэгсэлнүүд алмагдаба.

Городской транспорт болон худалдаа наймаан хүгжөө. Түрэлэй ба кооперативна худалдаа наймаанай эд бараанай эрьесэ 4 процентээр, хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалга 4,8 процентээр ехэ болоо. Ажалшадай материальна болоц соел болбосоролой талаар хүгжэлтэ сагаи ошохо тума ургана.

Гэбэшье городой экономическа ба социальна хүгжэлтэдэ шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон, дутуу дунданууд яhала бии. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) Пленумэй эрилтын ёhоор хаража үзэхэдэ, зарим предприятинуудта ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб дүүргэгдэнэгүй, шэнэ технологи болон түрүү дүй дүршэл хэрэглэхэ ябадал хангалтагүй, бригадна гурим удаанаар нэбтэрүүлэгдэнэ.

Түрэл хотымнай саашанхи хүгжэлтэ, хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ ба бусад эрилтэнүүдые гүйсэд хангаха хэрэг гол түлэб капитальна барилгаhаа дулдыдадаг байhаниинь элитэ. Тиимэhээ энэ шухала асуудалда элидхэлшын, мүн үгэ хэлэгшэдэй, нэрлэбэл, арадай депутадуудай Октябрьска райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **В. Г. Колесников**, коммунальна-ажахын управлениин начальник **В. Е. Нефедьев**, «Главбурятстройн» начальнигай орлогшо **В. Р. Сонтоев** гэгшэдэй анхаралаа ехээр хандуулhаниинь ойлгосотой hэн. Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо **И. Д. Даржаев** арадай ажахын хүгжэлтые дэлгэрэнгыгээр харуулхатаяа хамта, барилгын эмхинүүдэй ажал ябуулгые шүүмжэлжэ, хэдэн олон ажаглалтануудые мүн лэ хэhэн байна.

— Нютагай Соведүүд, арадай депутадууд барилгын хүдэлмэридэ саг үргэлжэ анхаралаа табижа, барилгашадта туhаламжа үзүүлжэ, ажал ябуулгыень хинан шалгажа байха ёhотой,— гээд тэрэ тобшолбо.

Энэнь ехэ зүйтэй. Юуб гэхэдэ, үнгэрhэн жэлнүүдтэл адли байгша ондо Улаан-Үдэдэ барилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаха юм. Жэшээлхэдэ, гансахан гэр байра бодхоолгодо 42,5 миллион түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдана. Энэмнай 1983 онтой сасуулхада, 1,5 процентээр ехэ болоно. Тиихэдэ, үйлэдбэриин объектнүүдые барилгада 55,8 миллион hомологдоно.

Городой hүнэй комбинадай бригадир **Г. И. Кудряшова** үгэ абажа, хэдэн дурадхалнуудые оруулба. Тиигээд мүн лэ гэр байрын асуудалнуудта тогтобо. Локомотив-вагон заhабарилгын заводой партийна комитедэй секретарь **А. Н. Колдунов**, городской теплосетиин директор **В. Л. Напартович**, трамвайн управлениин начальник **В. В. Ларионов** гэгшэд өөhэдынгөө коллективүүдэй үнгэрhэн үедэ туйлаhан үрэ дүнгүүдтэ тогтоод, саашадаа бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодорхойлбо. Барилгын дэлисэ үргэдхэхэ, шанар hайжаруулха хэрэгүүд, тэдэнэй гол анхаралда байба. Тэдэнэр мүн городой транспортын, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай дутагдалнуудые дурдажа, шүүмжэлэл дэлгэрүүлhэн байна.

Ушар иимэhээ тэрэниинь городской болон районно Соведүүд гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, удаан хойшолуулангүй хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ ёhотой.

Тэрэшэлэн үгэ хэлэгшэдэй олонхидынь ажалай журам hайжаруулха, архиншад болон совет хуули хазагайруулагшадтай тэмсэл шангадхаха байhанда тогтобод.

Иигээд богонёор тобшолходо, энэ жэлдэ хэхэ, бүтээхэ ажал тон ехэ харюусалгатай ба хүндэтэйшье байна. Эгээл тиимэhээ депутат бүхэнэй эдэбхи үүсхэлые улам бадаруулха, олониитэ ажалшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ ехэ удхатай.

«...Хүр зониие элсүүлhэнhээ, хүнүүдэй даалгагдаhан хэрэгтээ зохёохы ёhоор хандалгаhаа, социалис мүрысөө саашадань хүгжөөлгэhөө манай амжалтацууд ехээр дулдыдаха...» гээд нүхэр Ю. В. Андропов заабарилна.

Энэ гүнзэгы удхатай hургаалые ходо hанажа, ажал хүдэлмэреэ эрхилхэ ёhотойбди. Тиигэбэл городойнгоо арадай ажахые хүгжөөхэ экономическа ба социальна хүгжэлтын түсэбые амжалта түгэлдэр дүүргэхэмнай дамжаггүй.

Ив. ОЧОРОН.

...АР ...ТАНАБ

АНХАРАЛ ДОРОО АБАХА

Урда жэлдэ үнгэрhэн малай үбэлжэлгын үедэ 10 автомагазин малшадые хангалгада табигдаhан байна. Жолоошод М. Ш. Кашапов, Б. Е. Цыжипов, В. Л. Ринчинов болон бусад ехэ оролдолго гарган ажалаа. Гэбэшье энэ хангалгада ямар дутагдалнууд бии hэм гэхэдэ, эд бараанай ассортиментнь хомордоо. Зарим газарта, илангаяа «Юбилейный», Нарhатын, Тулдуунай совхозуудта автомагазинай ябаха график болон маршрут ёhоор сахигдаагүй. Тиимэhээ ябажа байгаа үбэлжэлгын үедэ райпотребсоюзайхид (түрүүлэгшэнь Гуляев Н. С.) эдэ дутуу дундануудаа дабтаха ёhогүй.

Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд үбэлжэлгын үедэ гүүртэнүүдээр ябаха түсэбөө 89.7 процент дүүргээ hэн. 1597 түхэригэй эм дом малшадта худалдагдаа, 56 лекци уншагдаа, 390 хөөрэлдөөн үнгэргэгдөө. Гэбэшье энэ хэрэгтэ дутуу дунданууд үшөө олон. Соёлой талаар малшадые хангахын тула арбан агитбригада эмхидхэгдэнхэй юм. Районой түбэй ба Мужыхын клубуудай коллективүүд уялгата даабаряа хангалтатайгаар дүүргэнэ гэжэ тэмдэглэмээр.

Тэндэхи агитбригадануудай гэшүүд малшадта зорюулжа, концерт табидаг, урин налагай хөөрэлдөө үнгэргэдэг байна. Соёлой хүдэлмэрилэгшэд дутуу дундануудые усадхалгада хубитала ходо оруулдаг, сошордомо дохёо соносходог, зохихо хэмжээ абалсадаг юм. Районой соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэй клубуудай ажал ябуулгада бирагүйхэнөөр туhаламжа үзүүлдэг, методическа талаар мүртэй заабари үгэдэггүй.

Мүнөө ябажа байгаа малай үбэлжэлгын үедэ дутуу дунданууд ушарна. Зарим колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд малшадай байрын гэрнүүдые заhабарилгада муугаар хандаhан байна. Зарим газарта үбhэниинь малай байрада асаргдаагүй ушар үзэгдэhэн, мал эдеэлүүлхэ, уhалха хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэhэн байха юм.

Ажахынуудай парткомуудай, нютагай Соведүүдэй, гүйсэдкомуудэй болон комсомолой организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд хангалгын хэрэгые ударидаха гол уялгаяа мартаха ёhогүй, үдэр бүриингөө анхарал доро абаха зэргэтэй гэжэ hанагдана.

Э. БУДАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.
Яруунын район.

Ленинградай В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ оптико-механическа нэгэдэлэй (ЛОМО) маркатай элдэб янзын кино болон фотоаппаратуранууд, микроскоп болон телескопууд, мүн бусад түхеэрэлгэнүүд ганса манай орон дотор бэшэ, харин дэлхэйн 100 шахуу оронуудта hайн мэдээжэ юм.

hалбариингаа эгээл томо предприятиин олон тоото зүйлнүүд гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэ хүртэнхэй. Эндэ шэнэ аппаратурануудые бүтээн гаргаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана.

Энэ жэлдэ худалдаа наймаанда «ЛОМО-компакт», «Любитель-166-универсал» түхэлэй шэнэ фотоаппарадууд эльгээгдэхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабсаргагша Татьяна Плохих «Любитель-166-универсал» гэжэ фотоаппарадые харуулжа байна.

О

КПСС-эй ЦК-гай ПРОЕКТЫЕ
зүбшэн хэлсэнэбди

ҮНИНЭЙ ХҮЛЕЭДЭГ hЭМДИ

ИИМЭ документые бидэ — багшанар үнинэй хүлеэдэг байгаабди. Хүгжэлтэ түгэс социализмын үедэхи hургуулида хуушанайхяраал «талхижа» байхын аргагүй гэжэ хүн бүхэн ойгодог, ажалдаа зохёохы ёhоор хандадаг нүхэд шэнэ онол арга бэдэрдэг, туршалгануудые хэдэг hааб даа. Теэд ганса нэгэн үүсхэлшэдэй оролдолгоор хэды шэнээн юумэ бүтэлтэйб даа. Тиимэhээ совет hургуулиин эхин түүхэhээ эхилээд, арадай гэгээрэлдэ анхаралаа саг үргэлжэ хандуулдаг байhанаа үшөө дахин гэршэлэн, КПСС-эй Центральна Комитет «Юрэнхы эрдэмэй ба мэргэжэлэй hургуулиие хубилгэн шэнэлэлгын гол шэглэлнүүдые» тунхаглажа, бүхы арадай үзэмжэдэ табиба ха юм. Совет hургуулиин эхин түүхэ агууехэ Ленинэй нэрэтэй холбоотой байhан гэжэ тус проект соо уншанабди. Зүб даа, алибаа хуули ёhые баталжа, хүсэндэнь оруулхаhаа урид, арад зоной hанамжые шагнаха, согсолхо —дэлхэй дээрэхи эгээл демократическа гуримые баримталдаг гүрэнэй бодото эрхэтэнби гэжэ hанахадаа, сэдьхэл зүрхэн омогорхолоор халина. Энээниие hурагшадтаа тон гүнзэгыгөөр ойлгуулха гэжэ бидэ оролдонобди.

Түбэй болон нютагай газетэнүүдтэ проектын толилогдоhон тушаа радиогоор шагнаад байхадаа, бидэ почтын ерэхые тэсэжэ ядан хүлеэгээбди. Партиингаа ЦК-гай тунхаглаhан проектые манай багшанар гартаа карандаш бариад уншаа. Хэшээлэйнгээ забhарлалгада, үдэшэндөө хэды ехэ хөөрэлдөөнүүд, арсалдаанууд, hанал бодолоо андалдаан болоо гээшэб!

Олон багшанар классуудаа, түрэлхидые энэ проекттэй танилсуулаа. Жэшээнь, түүхын багша И. Е. Афанасьева 10-дахи «А» классай hурагшадтай Проект тушаа үгаа hонин хөөрэлдөө үнгэргөө.

Январиин 13-най үдэр hургуулидамнай тусхай педсовет зарлагдажа, КПСС-эй ЦК-гай проектые зүбшэн хэлсээбди. Иимэ халуун, олоной сэдьхэл бодолые доhолгоhон педсовет үнинэй болоогүй hэн гэхэдэ болохо. Манай багшанар тус проектые юрэнхы дээрэнь бүримүhэн hайшаажа байhанаа мэдүүлээ.

«Юрэнхы дунда ба мэргэжэлэй hуралсалай байгууламжа» гэжэ нэрлэгдэhэн II бүлэг багшанарай, илангаяа стажистнуудай, ветерануудай hонирхолые татаа. 4-дэхи пунктын эхиндэ хэлэгдэhэн I—IV классууд тушаа хэлэгдээшые барандаа дэмжэнэ гээшэбди. Юу хэлэхэб, эхин классуудта бүхы юумэнэй үндэhэн табигдадаг гэжэ анханhаа мэдээжэ hэмнай даа. Харин эхин hургуулиие гурбан жэлэй болгожорхиходонь, бишыхан hурагшадай мэдэсэ бэхижэжэ үрдихээ болишоо hэн. Эхин hургуулиин программа орёо байхаhаа гадна, үхибүүдэй анхаралые «сасархай» болгоно гэжэ багшанар гомдохо. Үнэхөөрөөшье, эхин класс дүүргээд, 4-дэхидэ ерэhэн hурагшад нэгэ юумэндэ анхаралаа удаан тогтоожо шададаггүй гэжэ би олон удаа ажаглааб. 4 класс дүүргэтэрээ, hурагшад программна материалаа hайнаар ойлгожо, hайн мэдэсэтэй боложо гарахал.

Тиихэдэ «үхибүүдые урданайхиhаа, нэгэ жэл урид — зургаан наhатайhаань — hургуулида hургажа эхилхэ» гэhэн дурадхалые дэмжэхэээ байна. Мүнөө зургаан наhатан нэгэдэхи классай программые ойлгохоор ухаатай, бэлэдхэлтэй болонхой. Минии гурбан басагад булта зургаатайдаа hургуулида ороо hэн, ямаршьегүй hураа.

Харин юрэнхы эрдэмэй hургуулиин X—XI классууд тушаа хэлэгдэhэн зүйлые олон багшанар буруушаана. Юундэ? Урдань нэгэтэ XI класс бии болгогдоод, балайшье ехэ үрэ дүн гараагүй hэн гүб даа. Мүнөө баhа тэрээн шэнги юумэн болохогүй юм аа гү гэжэ айгдана. 11 жэлдэ hургажа, ёhотойгоор мэргэжэл олгохын тула hуралсалай-материальна үндэhэн хэрэгтэй. Бидэ городой hургуули тушаа хэлэнэгүйбди, тэндэхишүүл ондоо, hайн арга боломжотой юм бээз. Манай Тээгдынхи шэнги хүдөөгэй hургуулиин hуралсалай-материальна үндэhэн дээрэ 11 класс байгуулаад, ямар нэгэн бата бэхи мэргэжэл олгуулха тушаа хөөрэлдэhэнэй ашагүй. Энэ нэгэдэхеэр.

Хоёрдохёор, манай hургуулиин hурагшад автомобиль шудалдаг. Автомобиль шудалалгын кабинет яhала hайнаар түхеэрэгдэнхэй. Автотренажер бии. Хоёр автомобильтайбди. Багша В. З. Казазаев үхибүүдые hайнаар hургахын тула яhала оролдоно. Гэхэ зуура hурагшадые практическа шадабаритай болгохын тула автомобиль жолоодуулха, тэрээгээр ябуулха хэрэгтэй. Теэд... бензин байхагүй! Бензингүйгөөр ямар машина ябуулхабши? Гурбадахяар, hурагшадай 17-тойдоо дунда эрдэмэй аттестат абажа гарана гүб даа. Теэд аттестадтайнь хамта шофёрой үнэмшэлгэ барюулха аргагүйбди. Юундэб гэхэдэ, шофёрой үнэмшэлгэ хадаа имагтал 18 наhаяа гүйсэhэн хүндэ үгтэдэг шуу. Тиигэжэ арай гэжэ олоhон мэргэжэлээрээ тэдэмнай хүдэлжэ эхилхэ эрхэгүй байна. Энээнтэй дашарамдуулан, иимэ дурадхал хэлэгдэхэ байна: **17 наhаяа гүйсэhэн, журамтай залуушуулда шофёрой үнэмшэлгые барюулха.** Тиигэбэл, арадай ажахыда хэды ехэ туhатай байха бэлэй.

Манай hургуулиин басагад ургамал тушаа эрдэмэй үндэhэ шудална. Арадай гэгээрэлэй отличник, ахалагша багша Г. Е. Молокова hургуули шадарай участок дээрэхи хүдэлмэриие хүтэлбэрилдэг. Басагад ехэнхидээ хангалгын хүдэлмэри хэжэ hурадаг гээшэ ааб даа.

«Ажалай талаар хүмүүжүүлгэ, hургалга, ерээдүйнь мэргэжэлые зүбөөр шэлүүлгэ» гэжэ нэрлэгдээшэ IV бүлэгые би тон анхаралтайгаар хэды дахин уншааб. Зүгөөр шэнэ ёhоной hургуулида басагад юу шудалха болоноб гэжэ ойлгожо ядааб. Техникэдэ дүйтэй басагад тэрэниие дуратайгаар шудалха. Харин тэрээндэ дүйгүйшүүл яаха болоноб? Энээн тушаа тодорхой абзац, жэшээнь, 20-дохи пунктда нэмэхэ байгаа хаш гэжэ hанагдана.

Тиихэдэ нэгэ класста hураха hурагшадай тоогой эгээл дээдэ хэмжээе доошолуулжа, I—IX классуудта 30 хүн, X—XI классуудта 25 хүн болотор доошолуулха зорилгын табигдаhые бүхы манай багшанар hайшаана. 40 гаран hурагшадтай класста хэшээл үнгэргэхэ гээшэ ямар бэ гэжэ тэрэниие бэе дээрээ үзэhэн лэ хүн hайн мэдэхэ.

Үшөө ямар асуудал сэдьхэл зобооноб? Классай хүтэлбэрилэгшын харюусалга үгаа ехэ, ямаршье хэмжүүргүй юм. Зүгөөр бүхы юумэнэй түлөө тэрээнhээ шангаар асуудаг гэжэ мэдээжэ. Гэбэшье классай хүдэлмэри ябуулhанайнь түлөө үгтэдэг нэмэлтэ түлөөhэн бага ха юм даа. Классай хүтэлбэрилэгшын ябуулха хүдэлмэриин хилые тодорхойлhон үгэнүүд проект соо байхагүй. Юрэдөө, **классай хүтэлбэрилэгшэ тушаа тусхай пунктые проектдэ нэмээшьегүй haa, амяараа абзац болгон, али нэгэ бүлэг соо оруулхаар байгаа.**

Педсовет дээрэ олон дурадхал хэлэгдээ. Тэдэниинь хуу протоколдо оруулан, арадай гэгээрэлэй таhаг руу ябуулаа бээзбди. Гэбэшье үшөө нэгэ дурадхалые олоной анхаралда табиха дуран хүрэнэ. «Багша совет общество дотор» (VI) гэhэн бүлэг соо багшанарые бэлдэлгын шанар hайжаруулха тушаа тодорхойгоор 30-дахи пункт соо хэлэгдээ. Тиихэдэ үхибүүдтэй ябуулагдадаг хүдэлмэридэ өөрыгөө hайнаар харуулhан залуушуулые hуралсалда шэлэн абаха талаар гэгээрэлэй зургаануудай зорилго тодорхойлогдоо. Багшын мэргэжэлдэ хүбүүдые элсүүлхэ тушаа тон зүб хэлэгдээ. Гэхэтэй хамта 1-дэхиhээ эхилээд, дунда hургуули дүүргэтэрнь педколлектив hурагшадаа ажагладаг, тэдэнээ hайн мэдэхэ болодог ха юм. Хэн ямар юумэндэ шуналтайб гэжэ имагтал hургаhан багшанарынь лэ hайн мэдэхэ. Тиимэhээ hургуулиин педколлективэй үгэhэн зууршалгын үндэhөөр багшанарай дээдэ hургуулида залуушуулые абадаг болохо, бэрхээр hургаhан зониие оролгын шалгалтагүйгөөр абаха тушаа абзац энэ пунктда нэмэхэ гэжэ олон нүхэднай hанамжалаа.

Үхибүүдэй болон эдиршүүлэй ниитын хүмүүжүүлгые үндэhөөрнь hайжаруулга тушаа V бүлэг соо дэлгэрэнгыгээр хэлэгдэнэ. «hурагшадые ниитын талаар хүмүүжүүлгын холын хараата арга боломжотой, бодото ажабайдалда тэрэнээ гэршэлжэ шадаhан эмхидхэл гэхэдэ, hунаагдаhан үдэртэй hургуулинууд болон бүлэгүүд болоно», — гэжэ 25-дахи пунктын эхиндэ уншанабди. Энэ тон зүб. Саашадаа hунаагдаhан үдэртэй бүлэгүүдэй тоо олошоруулагдаха юм байна гэжэ ойлгогдоо. Зүгөөр hунаагдаhан үдэртэй бүлэгүүдтэ ябуулагдадаг хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эридээр hайжаруулхын тула эрхим hайн материальна үндэhэ байгуулха тухай онсолхо хэрэгтэй. Илангаяа зургаан наhатайhаань үхибүүдые hургуулида абалга энэ эрилтэдэ бидэниие асарна. Зургаан наhан гээшэмнай зургаан наhан шуу даа. Тэдэниие эрдэмтэй, ажалша зон болгохоhоо гадна элүүр энхээр ургахынь тула оролдохо болонобди. Хүдөөгэй гэхэ гү, али, онсолбол, манай hургуули мэтын газарта hунаагдаhан үдэртэй бүлэгүүдтэ ябадаг hурагшадые алишье талаарнь хангаха арга боломжо байхагүй. Тиимэhээ 25-дахи пунктда иимэ нэмэлтэ оруулха дурадхал байна: **«Хүдөөгэй hургуулинуудта hунаагдаhан үдэртэй бүлэгүүдэй тоое олошоруулжа, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрид hайжаруулхын тула материальна үндэhэ байгуулха, ажахынуудай, шефүүдэй зүгhөө үзүүлэгдэхэ ёhотой туhаламжые хуулита болгохо».**

КПСС-эй ЦК-гай проектын зүбшэн хэлсэгдээд, хуулита документ боложо тодорhон хойно тэрэниие бэелүүлхын түлөө совет багшанар, шефүүд, олониитэ тэмсэхэ болоно. Тиихэдээ совет hургуулиие hайжаруулан шэнэлэлгэ хадаа бүгэдэ ниитын хэрэг болоно бшуу. КПСС-эй ЦК-гай июниин, декабриин (1983 он) Пленумүүдэй тогтоолнууд бидэниие — совет багшанарые шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ, урдаа табиhан түсэбүүдээ, зорилгонуудаа бэелүүлхын түлөө шанга тэмсэлдэ уряална.

О. МУЖИКБАЕВА,
Хориин районой Тээгдын дунда hургуулиин завуч.

Ливанда байhан «олонациональна хүсэнүүд» энэ гүрэнэй дотоодын байдал болон Дүтын Зүүн зүгэй шахардуу байдалые hайжаруулха хэрэгтэ ехэ hаалта татана,— гэжэ Сириин радиогой тайлбари дотор хэлэгдэнэ. Империалис гүрэнүүд, нэн түрүүн Холбоото Штадууд, Ливанда сэрэгэй хүсэнүүдые оруулхадаа, өөhэдынгөө харата [illegible] бэелүүлхэ, Араб гүрэнүүдт[illegible] байгаа национально-сүлөөрэлгын тэмсэлые hуларуулхын тула оролдоно.

«Тайм» гэжэ журналай фото-зураг дээрэ США-гай далайн ябаган сэрэгшэдэй артиллериин Бейрудта тодхоогдоод байhые харанат.

• ТАСС • АПН •

ХИЛЫН СААНАhАА

...ФЕРЕНЦИ НЭЭГДЭБЭ

... Европодохи ...е, аюулгүй ...үүлгын, буу ...ралгын хэм...үүлхэ конфе...еэ январиин ... ниислэл хо...ропын 33 гү...А-гай ба Ка...нууд тэрээн...

...рэнүүдэй га...дэй министр...шине нээлгэ...а. КПСС-эй ...юрогой гэ... Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Советскэ Союзые түлөөлнэ.

Швециин премьер-министр У Пальме конференцидэ хабаадагшадта хандажа, амаршалгын үгэ хэлэбэ.

Энэ хуралдаан тон харюусалгатай үе сагта зарлагдаhан байна гэжэ тэрэ хэлээ. Этигэл найдалые бэхижүүлхэ хэмжээнүүдые зүбшэн хэлсэхээ эндэ, Стокгольмдо сугларбабди. Европодо ядерна буу зэбсэгүүдэй улам үргэдхэгдэжэ байлгын аюулые нарииннаар хараада абаха гээшэ мүнөө үедэ хэзээ хэзээнэйхиhээ шухала удха шанартай байна. Тараан тодхолгодо эсэс табижа, саадашаа манай түбидэ ядерна буу зэбсэгүүдые хороохо арга олгоhон хэлсээнүүдые баталхыень У. Пальме уряалба.

Бүтэмжэтэй hайн хөөрэлдөөнүүдые үргэлжэлүүлхэ харгы замуудые бэдэрэн олохын тула дэлхэйн ехэ ехэ гүрэнүүд бии байгаа арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэхэ аабза гээд этигэн найдажа байhанаа үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ. Стокгольмын конференциие бүхы түбинүүдэй хүн зоной халуунаар дэмжэхэ байhандань этигэн найданабди. Энэ хуралдаан амжалтатайгаар үнгэржэ, тодорхой үрэ дүнгүүдые үгэхэ аабза гээд тэдэнэр этигэн найданал.

Энэ тон шухала конференци үнгэргэхэ гэhэн этигэл найдалай манай орондо үзүүлэгдэhые харюулхын тула Швециин правительство аргатай бүхы юумэеэ хэхэ юм гэжэ премьер-министр мэдүүлээ. Аюулгүй байдалай аша туhада этигэл найдалаа, харилсаа холбоогоо бэхижүүлгэдэ горитой хубитаяа оруулха ёhотойбди.

...СОЮЗУУД ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛДЭ

...опын социа... профсоюзай ...бэрилэгшэдэй ...олобо.

...нгриин, ГДР...н, Советскэ ...акиин проф... хүтэлбэри... профсоюзай ...елэгшэд зүб...лөөндэ хабаадана. Энэ хуралдаанда ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ С. А. Шалаев совет профсоюзуудай делегациие толгойлно. Американ ядерна ракетэнүүдые Баруун Европодо тараан тодхожо эхилhэнhээ, тэдэниие сэрэгэй талаар бэлэн болгоhонhоо уламжалан, дэлхэй дээрэ тохёолдоhон шахардуу шанга байдалhаа үндэhэтэй проф союзуудай бэелүүлхэ зорилгонууд зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Зүблөөндэ хабаадагшад мүнөө үеын уласхоорондын байдалай гол шухала асуудалнуудаар hанамжануудаа халан абалсаhан, эб найрамдалай түлөө, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө тэмсэлдэ профсоюзуудай хүсэлэл оролдолгонуудые саашадань эдэбхижүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэбэ.

Баруун Европын ажалшадта, профсоюзуудта Европын социалис оронуудай профцентрнүүдэй эльгээhэн бэшэг зүблөөн дээрэ баталагдан абтаа.

...ЭЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

... ЛНДР-эй ...Соведэй за...ожо, НРПЛ...кан болоhон ...эбэринүүдэй ...н жэлэй тур...ликын соци...ска хүгжэл... 1984 оной ...шэн хэлсэбэ ...тай. Вьет...читай, мүн бусад аха дүү социалис оронуудтай хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ талаар пленумэй абаhан шиидхэбэринүүдые суглаанда хабаадагшад дэмжэhэн байна.

СССР-эй эб найрамдалта политикые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповой 1983 оной ноябриин 24-дэ хэhэн Мэдүүлгые бүрин хүсэдөөр hайшаан дэмжэжэ байhан тухайдаа ЛНДР-эй Министрнүүдэй Совет мэдүүлбэ. Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгаяа үргэдхэжэ, дэлхэйе ядерна дайнай аюул руу түлхижэ байhан американ захиргаанай ээрхэг түримхэй, булимтархы ябуулганuудта энэ Мэдүүлгэ дотор шиидхэхы шанга харюу сохилто үгтэhэн байгаа.

Индохитадай оронуудай арадуудта дайсан харша ябуулгануудаа үргэдхэжэ байhан американ империализмын, ээрхэн зонхилолтын ба хархис хүсэнүүдэй hүйдхэлтэ хэрэгүүдые сутлаанда хабаадагшад эрид буруушааба.

...ОГТУУРИТАЙ БАЙДАЛАЙ ТҮЛӨӨ

РАБАТ. Исламска конференци гэдэг эмхидэ ородог оронуудай гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшонорой дүрбэдэхи зүблөөн Касабланкада нээгдэбэ. Американ империализмын эдэбхитэй тухиралгаар Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгануудаа үргэдхэжэ байhанhаа уламжалан тохёолдоhон Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал, Палестинын асуудал, булимтаран ээмдэгдэhэн араб газар нютагуудта Израилиин булимтарагшадай үүдхэжэ байhан гэмтэ ябуулганууд, Иран-Ирагай хёмороон, Африкын урда хубидахи байдал зүблэхэ зүйлдэ оруулагдана. Мусульман оронуудай хоорондохи экономическа, эрдэм, техникын ба соёлой харилсаае хүгжөөлгын асуудалнуудые, мүн бусад асуудалнуудые зүблөөндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэхэ байна.

Зүблөөнэй түрүүлэгшээр hунгагдаhан Мароккын король Хасан II тэрэниие нээлгэ дээрэ үгэ хэлэхэдээ, эрхэнүүдээ бэелүүлхын түлөө арабууд-палестинынхидэй тэмсэлые али болохоор дэмжэхыень, Израилиин булимтаран ээмдэhэн араб газар дайдые сүлөөлхэ зорилготойгоор бүхы хүсэлэл оролдолгонуудаа гаргахыень араб болон бусад мусульман бүхы оронуудые уряалба.

ХҮН БА байгаали

«ОЙ МОДОМНАЙ ОДООЛ ГОЁЛ ДАА...»

Загарайн районой hургуулинуудта 9 лесничество хүдэлдэг. 336 hурагшад «Байгаалида ленинскэ ёhоор хандаха» гэhэн уряа доро ажал ябуулгаяа эрхилдэг юм. 350 гектар талмайда нэмжыhэн 40 гектар питомник харууhалхаар эдээндэ даалгагданхай.

Ажалай нэгэдэлнүүд, тэрэ тоодо hургуулиин лесничествэнүүд олониитэдэ ашаг үрэтэй хүдэлмэридэ үхибүүдые хабаадуулдаг, дуршуулдаг гээшэ. Энээн тухай КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй (1983 он) материалнууд соо онсолон заагданхай. Энээнhээ уламжалан лесничество бүхэн урдаа тодорхой тодо зорилгонуудтай юм.

hурагшад 593 гектар газарта модо, hөөгүүдые тариhан, 10 гектарта питомник харууhалан ургуулhан, 490 гектарта отологдохо модо илгаха хэрэгтэ туhалhан байна. Ой соохи бог шорой, хуурай хатанги гэшүүhэ мүшэр сэбэрлээ, 965 килограмм нарhанай борбоосгой, эм домдо ородог 55 килограмм ургамал, 9 килограмм хуhанай гүлгэ суглуулаа юм. Шорголжоной 400 бута бүридэлдэ абажа, 157-ень ондоо газарта абаашажа табиhан байна. Эдэ бүхы бутанууд тусхай харууhан доро абтанхай.

«Шорголжон» гэжэ нэрлэгдэhэн хэмжээ ябуулгада Шпалозаводскойн, Шулуутайн дунда, Шаратын найман жэлэй hургуулинуудай hурагшад илангаяа эдэбхитэй хабаадалсаа.

1982 оной намар байгаалида дуратай эдиршүүд шубуудые хооллуулхаар 110 тэбшэ, нёдондо 63 гэрхэнүүдые модоор дархалаа hэн. «Жэгүүр далита ханинарнай» гэhэн hайндэр районой бүхы hургуулинуудта үнгэргэгдөө. Атхатайн, Онохойн ба бусадшье дунда hургуулинуудай hурагшад иимэ hайндэрэй үедэ ой тайгаар экскурси эмхидхэhэн, hонирхолтой ажаглалтануудые дэбтэрнүүд соогоо бэшэжэ абаhан байна.

Хандагатайн лесхозой мэргэжэлтэдэй даабаряар Шпалозаводскойн hургуулиин «Березка» гэhэн лесничествын гэшүүд шэнжэлгэ туршалгын хүдэлмэри ябуулаа юм. «Сагай уларилай хуурай байдалда модо, hөөгүүдые дадхааха тухай», «Урасхал элhэ тогтоохын тула нарhан модо таряжа ургуулха тухай» гэhэн темэнүүд үхибүүдэй гол анхаралда байгаа.

Пионернүүдэй ажалай хэрэгүүдэй Бүхэсоюзна табан жэлдэ хабаадахадаа, hурагшад «Эхэ оронойнгоо ногоон шэмэглэл» гэhэн хэмжээ ябуулга үнгэргөө.

«Ногоон патрулиин» 9 отрядай 290 гэшүүд ой модо гал түймэрhөө hэргылэн хамгаалдаг, хуули бусаар модо отолхо hэдэлгэ гаргагшадые баридаг юм. Жэшээлхэдэ, энэ нэр Шэнэ жэлэй hайндэр урда хасуури отолжо байhан 42 хүниие бэриhэн, зундаа үшөө гүйсэд эдеэ хүнэhэн мэс түүхэеэ ой руу зорихон олон тоото хүнүүдые анхааралта, hануулга хэhэн байна.

Лесничествэнүүдэй гэшүүд ой модо хамгаалха талаар 63 лекци уншаа, 103 хөөрэлдөө эмхидхээ юм. Илангаяа СССР-эй «Улаан дэбтэр» тухай хүн зониие тодорхой мэдэсэтэй болгохые оролдоо. hурагшад скверүүдтэ уляангирай 40 мянган, питомнигуудта 1000 эшэ hуулгаа, 800 hөөг таряа, 10000 эдэй янзын сэсэг ургуулаа. Үнгэтэйн дунда hургуулиин hурагшад 100 жэлдэ ургажа байhан уляангирнүүдые харууhан доро абенхай.

Социалис мүрысөөнэй ябаган үедэ Шэнэ-Гархоной, Загарайн, Хуушан-Бэрээнэй hургуулинуудай лесничествэнүүдые байгуулха тухай хөөрэлдөөн гараhан, шеф ёhоной туhаламжа үзүүлдэг эмхи зургаануудтай харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ зорилго табигдаhан байна. Жэшээлхэдэ, Хандагатайн лесхозой хүтэлбэрилэгшэд hургуулиин «Березка» гэhэн лесничествэдэ нэрhэнэй теплицэ бариха үгэнхэй. «Шагагай» гэhэн газарта ажалай ба амаралтын лагерь бариха, hургуулиин дэргэдэхи хамhабарнин ажахы байгуулхыень зүбшөөгөө hэн.

Лесхозуудай түлөөлэгшэд хүбүүдтэ үрэhэ, эдэбэ үтэгжүүлгэ, автотранспорт үгэдэг, эндэхи хэрэгэлтэд эдиршүүдэй ой модоной хүдэлмэрилэгшэд болохынь тула оролдоод, сэнтэй зүбшөөл заабаринуудаар туhаладаг юм. Жэшээ болгон хэлэбэл, Шулуутайн, Үнэгэтэйн, Шэнэ-Бэрээнэй hургуулинуудай лесничествэнүүдэй түрүү тээ Т. В. Смирнова, Н. А. Спиридонов, П. А. Балганский гэгшэд нягта харилсаа холбоотой.

Байгаали хамгаалгын бүлгэмэй районно соведэй, арадай гэгээрэлэй тэhэгэй хүтэлбэрилэгшэд «Вперед» газетын хуудаhануудта оршон тойронхи агаар, уhа, ой амитадые, ургамал ногоо хамгаалха тухай статьянуудые гаргадаг, hургуулинин лесничествэнүүдэй хүдэлмэридэ болото сэгнэлтэ үгэдэг юм. Нёдондо энэ темээр 55 статья толилогдоо hэн. Онохойн найман жэлэй hургуулиин директор Г. Г. Олейникова, Шпалозаводской hургуулиин hурагшад эдэбхитэй хүдөө бэхэтэй мүн, Байгаали хамгаалгын бүлгэмэй районно соведэй түрүүлэгшын орлогшо И. Ф. Сиротин hурагшадай лесничествэнүүдэй хэрэгүүдээр сагүргэлжэ hонирхожо байдаг, байгаали хамгаалгада ехэ эдэбхи шуналтай хүн юм.

Иимэ хүдэлмэриин ябуулгаhанай ашаар үхибүүд ой модоной ажахын мэргэжэлнүүд тухай мэдэсэтэй болодог, эмхидхэлэй шадабари олондог, биологи мэдэсээ үргэдхэдэг гэшэ. Ороной Эдеэ хоолой программа бэелүүлгэдэ эдиршүүд хубитаяа ябахыяа эхээр оруулна.

Районой лесничествэнүүдэй эрхим гэшүүдэй тоодо Шулуутайн hургуулиин Сергей Власовые, Марина Демеухометое, Үнэгэтэйн hургуулиин Андрей Мужикбаевые, Хуушан-Онохойн 8 жэлэй hургуулиин Александр Ивановые нэрлэмээр юм.

Бүхы дээрээ 5400 үхибүүд байгаали хамгаалгын бүлгэмэй гэшүүд болонхой. «Агтын намарай» hайндэрнүүдые, байгаали хамгаалгын темээр конкурснуудые, тускай булангуудые эмхидхэлгэ — энэ зүйл сорилдооной аша үрэ юм. Загарайн, Шэнэ Элхин hургуулинуудай hурагшад «Буряал Байгалай эдир хамгаалагшад» гэhэн республиканскэ конкурсдо хабаададхаа зол-до хүртөө hэн.

Шпалозаводскойн «Березка» лесничествын байгуулагдаhаар 10 жэлэй ой гүйсэбэ. Энэ hургуули дүүргэгшэдэй олонинь ажалай дуршэлтэй болоhон, байгаалида дуратайгаар хүмүүжүүлэгдэhэн, уламжалан ой модоной мэргэжэлээр дээдэ ба тускай дунда hургуулинуудые түгэсхэжэ хэйэ. Лесничествын нэгэнтэ бэшэ hэйшээл маргаалда хүрэhэн, байгаали хамгаалгын бүлгэмэй грамота болон дипломуудаар шагнагдаhан байха юм. Районой «Вперед» газетын хуудаhануудта хүдэлмэрии тухайн дэлгэрэнгыгээр бэшэгдээ бэлээ. hургуулиин лесничествын баазэ дээрэ тускай семинарнуудые, районо слёдуудые үнгэргэжэ заншалта болонхой. Бүридэлэнь ородоо 150 hурагша 2400 гектар ой модо харууhалдаг, хүгэрэн жэлэй туршада эдэбхитэй хүдэлмэрээ тэлэлдүүлдэг. Залуу географ багша, хүүгэдые шадамаг бэрхээр хүтэлбэрилэгшэ Н. М. Криворотова лесничествын хүдэлмэри... Лесхозой инженер М. Д. Зайцев эдиршүүдэй пурган хүмүүжүүлгэдэ мүн. Гэхэтэй хамта, hургуулиин директор И. Д. Рязанов эдэнэй хэрэгүүдтэ сагүргэлжэ хамаарhан, байгаали хамгаалгын бүлгэмэй Бүхэроссин тэмдэгээр шагнагдаhан.

Юрэнхы дээрэнь тобшолон хэлэхэдэ, Загарайн районой hургуулиин лесничествэнүүдэй гэшүүд «Ой модомнай одоол гоёл даа» гэжэ хэлэжэ дурээ эрхэтэйн.

М. БУЛДАКОВ,
эдир натуралистнуудай республиканска станциин методист.

Нютаг нютагай hонин

ХУБИТАЯА ОРУУЛНА

Дэлхэй түби дээрэ эб найрамдал хамгаалжа, амгалан тайбан ажаhуухэ, ажана hайхан байдалаа үргэлжэлүүлхэ гэшэ хүн бүхэнэй зорилго мүн. Энэ талаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. В. Андроповой хэлэhэн Мэдүүлгэ совет хүн бүхэнэй сэдьхэлэ зүрхэ доhолуулhан, бата омогорхол түрүүлhэн, hайшаан дэмжэгдэhэн байна. Манай «Первомайский» совхозой хүдэлмэришэд, нютагаймнай дунда hургуулиин hурагшад ашаг үрэ ехэтэй ажалаараа, эрхим hайн hуралсалаараа эб найрамдалай хэрэгтэ туhа хэмэри оруулхаяа мэдэрнэ. Совхозоймнай управлениин хүдэлмэришэд hаа 900 гаран түхэриг, Дээдэ-Хэжэнгын дунда hургуулиин багшанар 200 түхэриг Эб найрамдалай жасада гэжэ hомолбо. Эб найрамдалай түлөө мүнгэ зөөриэ оруулагшадай тоо Дээдэ-Хэжэнгэдэ олошорно.

Б. ЖИМБЕЕВ.

Драматург Дугар Дылыковэй «Эхын үүргэ» гэжэ зүжэг Ажалай Улаан Тугай ордено Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Буряадай драмын академическэ театрай сэнэ дээрэ табигдажа, харагшадай hайшаал маггаалда хүртэжэ үрдинхэй.

Энэ зүжэг харагшадта гансал hайшаагдаад үнгэрнэ бэшэ, харин тэдэнэй сэдьхэлдэ эхын наhангин үүргын ямар хүсэтэй байhан тухай мэдэрэл түрүүлжэ, энэ асуудалые бодомжолжо үзэхэ арга олгоно.

Улаан-Үдын нарин сэмэбын комбинадай хүдэлмэришэн Надежда Антоновна Хингеева «Эхын үүргэ» гэжэ зүжэг харааhанайгаа hүүлээр Эб найрамдалые хамгаалгада өөрынгөө хубитые оруулха гэжэ шиидэбэ. Зүжэг хараашан энэ эхэнэрэй, эхын энэ сэдьхэлээ хэлэhэн нэн hайхан хэрэг тухай театрай артистнар дуулаад, ехэтэ hайшаан дэмжэhэн байна.

— Манай зүжэгые хараад, иимэ hайн hайхан хэрэг хэжэ байhандань харагшадтаа үнэн зүрхэнэй баярые хүргөөд, хариуудань бидэншье мэнги байхагүйбди, — гэжэ театрай директор Ц. А. Балбаров hаяхан үнгэргэгдэhэн коллективэйнгээ хамтын суглаан дээрэ мэдүүлээ hэн.— Бидэнэр hаяхан Зэдын районой «Эхын үүргэ» гэжэ зүжэгые табилбди. Районой «Мир» колхоздо энэ зүжэгээ харуулха олоhон 449 түхэриг мүнгэеэ Эб найрамдалай жасада дамжуулнабди.

Энэ дурадхалыень театрай артистнар нэрьемэ халуун альга ташалгаар угтажа, нэгэ дүүгээ дамжуулхэ байhанаа мэдүүлээ.

Х. ДОРЖИЕВА.

ТҮРҮҮШЫН АЛХАМУУД

hуралсалай дээдэ болон дунда hургуулинуудай нэгэдэхи курсынхидай студент гэhэн нэрэ зэргэ абаhаарнь хагас жэл үнгэршэбэ. hуралсалай түрүүшын семестр хэзээдэшье мартагдахагүй байха. Ушар тиимэhээ Зүүн-Сибириин технологическэ институдай барилгын факультедэй студентка Людмила Шерапова «hуралсал ба студент», «институт ба ажабайдал» гэhэн асуудалнуудаар hанамжаяа хэлэжэ үгэхыень гуйбабди.

— Дунда hургуули дүүргэhэн жэлээ институтда орожо шадааб, — гэжэ Л. Шарапова хөөрөөгөө эхилнэ. — Хаход жэлэй туршада группымнай зургаан хүн hуралсалаа хаяа. Эндэ зарим тэдэ шалтагаан бии ха гэжэ hананаб. hургуулиин бэлэдхэлэй хүдэлмэри hула байhан ушарhаа нэгэдэхи курсын зарим студентнэр борохон сэгнэлтэтэй байдаг. Хоёрдохёор, hургуулиин ...

... нуудые дүүргэлгэдэ ехэнхи сагаа зорюулаашье hаа, hонин ном уншаха гү, али hайхан хүгжэм шагнаха забhар, зарим театр ошохо зав бараг гардаггүй байгаа.

Институдай эрдэм намайе hонирхуулдаг. Эрдэмэй институдай үйлэдбэритэй нягта холбоотой байхань лабтай. ...

Н. ДАШИЕВ.

РСФСР-эй ЧЕМПИОНКА

hүр харбалгаар РСФСР-эй түрүү hүүрин ээлхын түлөө үбэлэй мүрысөөн Хабаровск хотодо үнгэргэгдэбэ. Россин Федерациин 20-ёод область, хизаар болон автономито республикын 60 гаран мэргэшүүл хабаадажа, хаба шадалаа туршаhан, мэргэжэл шадабаря дээшэлүүлhэн байха юм.

Энэ жэлэй түрүүшын ехэ мүрысөөн РСФСР-эй мэргэшүүлэй хэр hорилготой байhые харуулhан байна.

Сахьеть хэлэхэдэ, үнгэрhэн жэлдэ манай Буряад орондой мэргэшүүл яhала ехэ амжалта түйлаhан байна. Энэнь «Труд» гэhэн спортын бүлгэмэй hурагшадай ... Ушарынь юуб гэхэдэ, 13 хүн СССР-эй спортын мастер, 1 хүн улаахоорондын классай спортын мастерай нормативаа дүүргэжэ hэн. Тиихэдэ спортын мастер Цыдэнбал Цыренжапов РСФСР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ орожо, СССР-эй арадуудай зунай VIII Спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

— Россин Федерациин үбэлэй чемпионадта манай басагадай ехэ амжалта түйлаhан байха. Тэдэ «Труд» болон «Динамо» бүлгэмүүдэй суглуулагдамал командануудай яhала hайн hорилго бэлэдхэлтэй байhые харуулба, — гэжэ Спортын мэргэжэл дээшэлүүлхэ hургуулиин ахамад тренер, улаахоорондын классай спортын мастер Аркадий Бутхаев хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье, «Труд» бүлгэмэй Буряадай областной советэй тренер, улаахоорондын классай спортын мастер Ирина Лукашевич М-2 упражнениедэ харбахадаа, 2590 очко тудажа, РСФСР-эй чемпионка болобо. 60 болон 50 метртэ түс тустань 647 болон 641 очко тудажа, түрүү hүүринүүдые эзэлhэн байна. Тэрэнэй 30 метр зайда 627 очко абажа, хоёрдохи hүүрида гараа. Хэрбээ дүтын зайда — 30 метртэ 675 очкотойгоор найм... hүүри эзэлэбэ, дээгүүр hүүрида гарабал, тэрэ hүр харбалгаар «гроссмейстерскэ» үрэ дүн гэжэ тоологдодог 2600 очко абаха аргатай байгаа гэжэ hанагдана. Энэ хаяа мэргэ 22-той бэлигтэй бэрхэ харбагшын түлөөhэн ехэ үрэ дүн болоно. Тэрэнэй тренер — республиканска врачебно-физкультурна диспансерэй ахамад врач, спортын мастер В. И. Абрамов hурагшадайнгаа амжалтые тэдэн хубаалдана гээд тэмдэглэлтэй.

Спортын мастер М. Исаева (Махачкала) 2576 очкотойгоор хоёрдохи, улаахоорондын классай спортын мастер Н. Болотова (Чита) 2561 очкотойгоор гурбадахи hүүрида гараба. Исаева 70 метрэй зайда 633 очко тудажа эрхимлэбэ. Братскын «Урожай» бүлгэмэй улаахоорондын классай спортын мастер Ольга Пономарева эгээл дүтын зайда алтан медальда шагнагдаба — 689 очко.

«Динамо» бүлгэмэй суглуулагдамал командын гэшүүд — Зүүн-Сибириин технологическа институдай барилгын факультедэй 1-дэхи курсын студентка спортын мастер Ольга Бартанова, Буряадай багшанарай институдай студентка спортын мастер Ольга Воронина гэгшэд түс түстэа 2558 очко тудажа, дүрбэдэхи, табадахи hүүрида гараба. 17-той О. Бартанова 30 метрhээ харбахадаа 668 очко тудажа, мүнгэн медальда шагнагдаhан байна. О. Воронина 60 метртэ 643 очко абажа, хоёрдохи hүүри эзэлээ. Буряадай хүдөө ажахын институдай студентка спортын мастер Янжима Цыренжапова 2502 очкотойгоор 11-дэхи hүүрида гараhан байха юм.

Эрэшүүлэй дундаhаа Шэтын областиин суглуулагдамал командын түлөөлэгшэ, улаахоорондын классай спортын мастер Балдоржи Галсанов байбэ. Тэрэнэй мүрысөөнэй дүнгүүдээр 2532 очко тудажа, РСФСР-эй чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Мүн лэ энэ командын гэшүүн спортын мастер Цыдэнбал Цыренжапов хоёрдохи (2519 очкотой) hүүри эзэлбэ. Спортын мастер Юрий Леонтьев (Чебоксары) тэрээнhээ 1 очкогоор гартажа, бронзо медалиар шагнагдаа.

Манай республикын командаhаа Захааминай районой дунда hургуулиин hурагша спортын мастер Зоригто Гончиков («Спартак») 2394 очкотойгоор 10-дахи hүүрида гараба. Тэрэ 50 метртэ 629 очко абажа, бронзо медаляар шагнагдаhан байха юм. Харин эгээл дүтын зайда эрхим зэргэнэй тоодо орообо.

«Спартак» бүлгэмэй түлөөлэгшэ П. Баханов, «Динамо»-гой В. Забанов гэгшэд яhала hайнаар харбаа гэжэ хэлэлтэй. Тэдэнэр мүрысөөнэй таблицада дундуур hүүридэ гараа.

Зонын мүрысөөн манай республикын харбагшадай hорилго бэлэдхэлэй ушарhа байгаа түүхэ дутагдалнуудые элирүүлбэ. Тиин энэ бүгэдые сагаан зайсулжа, бүхэреспублика болон бүхэсоюзна мүрысөөнүүдтэ амжалтатай hайнаар хабаадаха гээшэ манай мэргэшүүлэй, тэдэнэй тренернүүдэй гол зорилго болоно.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: РСФСР-эй чемпионка Ирина Лукашевич (намар буудалгадаа зураг).
В. ПЛУТТЫН фото.

ШЭНЭ hУРГУУЛИ

Хяагтын районой Үлзытын найман жэлэй hурагшад үбэлэйнгөө амаралтын hүүлээр хоёр дабхар шэнэ байшан соо hуража эхилбэ. «Бурятмежколхозстрой»-н Сэлэнгын ПМК-гай барилгашад богонихон саг соо hургуулиин шэнэ байшангые бариба. «Дружба» колхозой 3-дахи отделениин хүдэлмэришэд болон алоа хаагшад үхибүүдтэ эрхим бэлэг хэбэ. 320 hуурнтай байшан үргэн hаруул танхим, кабинедүүдтэй, хоол бариха столовотой. Илангаяа спортивна зал хүбүүдтэ hайшаалда. hургалгадhаа гадна, үдэшэндөө совхозой хүдэлмэришэд hорилго эндэ хэдэг байха юм. hоригын hүүлээр бэеэ угааха тэhалгаа орожо, hэрюусхэжэ болоно. hургуулиин газаа теплица баригданхай. Юрэдөөл, hурагшадай hураха бүхы эрхэ байдал эндэ түхэрэгдэнхэй.

— СССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй депутадуудта кандидатуудай дэбжүүлэгдэжэ байhан үедэ барилгашад эрхим бэлэг барилаа, — гэжэ ... Хяагтын районой партийна комитедэй нэгэдэхи секретарь Л. Ф. Титов hургуулиин шэнэ байра ... КПСС-эй Хяагтын райкомой секретарь В. Ю. Аширабаевай улаан лентэ хайшалжа, hургуули нээхэдэ, hүүлээрнь баяр ёhолол спортивна зал соо үргэлжэлөө. Тиин үгэ хэлэhэн колхозой хүтэлбэрилэгшэд, түрэлэд, hурагшад барилгашадта халуун баярые хүргэhэн байна.

А. МОЛОНОВ.

Үнгэрhэн жэлэй намар дулаан байгаа, удаан саг соо үргэлжэлөө. Тээд саг сагтаа hэмжээ байна. Удаан намарай ошохые хүлеэжэ ядаhандал, үбэлэй эрхэдээ орохоод, байгаали тад ондоо болошоо. Ой модон, тала тариалан, гэр байранууд дүп сагаан хүнжэлөөр хушагдаба. Дулаанай сагай эрхые хүлеэжэ, ... дурана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үбэлэй харгы.

ТАСС-ай фотохроника.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Хүдэлмэри эмхидхэжэ шадаха» — түрүү бэшэг. «Арадай кандидадууд» — С. Бутырингэй бэлдэhэн материал. «Республикымнай ажалай үдэр» — мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Гол темэ алдахагүй» — П. Лазаревай статья. «Саша, Александр Павлович» — Н. Федотовой статья. «Мүнөөдэр ба үглөөдэр» — Б. Бурмакинай корреспонденци. Н. Дригеновой фото мэдээсэл.

Гурбадахи хуудаhанда: «Хэтэ мүнхэ» — А. Сивцовой статья. «Инженер Булебевичэй лениниана» — О. Торчинскиин статья. Улаахоорондын мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Мүнөө ба сагай» — В. Михайловагай статья. Соёлой hонин. Спорт. Сонсоолнууд. мэдээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00— «Время». 9.40— Үглөөнэй гимнастика. 9.55—Баримтата фильмнүүд. 10.40—«Россия молода» — уран hайханай фильм. (8-дахи сери). 11.55—«Аяншалагшадай клуб». 12.55—Шэнэ hонин. 15.15—Шэнэ hонин. 15.35 — «Коммунисты 80-х»— Баримтата фильм. 16.25— А. Бородин. «2-дохи номерой квартет». 17.00—Артиллериин маршал К. П. Казаковой hурагшадтай уулзаха. 17.45— «Шатарай hургуули». 18.15— «Арадай уран бүтээл». 19.00— «Олон түмэн ажалшадай ленинскэ университет».

Улаан-Удэ. 19.30—«Байгал»—нютагуудай hонинууд.

Москва. 19.45— «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Удэ. 20.00—Байгал—мэдээсэлэй программа. 20.20 —Улаахоорондын шэнжэлэл (бурядаар).

Москва. 20.35— «Россия молода»— 9 серитэй уран hайханай фильм (9-дэхи сери). 22.00—«Время». 22.35— «Балет тухай». 23.50— Баримтата фильм. 00.15— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.15— Баримтата фильм. 9.35, 10.45.—Н. А. Некрасов. «Железная дорога». 10.00, 13.40 —Испан хэлэн. 10.30— «Баруун ... зүүн» — эрдэм-дэлгэрүүлгын фильм. 11.05— ПТУ-гай hурагшадта. Астрономи. 11.35 —«Географи. «Антарктида». 12.05— «Эхын hургуули». 12.40— Түүхэ. «Москвадахи декабрин зэбсэгтэ восстани. 13.10— «Географи. 5-дахи класс. 14.10— «hурагшадта хилээмэн тухай». 14.40 —«Совет уран зохёолой». В. Катаев. 15.05— «Бриллианты для диктатуры пролетариата» — уран hайханай фильм. (2-дохи сери). 16.15— «Поэзи. Сильва Капутикян. 17.00—Шэнэ hонин 19.30 — «Хүхюун нотонууд».

Улаан-Удэ. 19.45 — Сонсоолнууд.

Москва. 20.00 — Ороной предприятинуудта зохёохы хүдэлмэриин лабораторинуудые байгуулгын дүй дуршэл тухай.

Улаан-Удэ. 20.35 — «Апрелиин этюдууд» — киноочерк.

Москва. 21.00 — «Амгалан ноёргосгы, багэшүүл». 21.20 «Хани харилсаан». 21.50 — Баримтата фильм. 22.00 — «Время». 22.35— «Тревожные ночи в Самаре» — 3 серитэй уран hайханай фильм (3-дахи сери). 23.45 — Волейболоор СССР-эй чемпионат. «Уралочка» (Свердловск) — «Динамо» (Москва). 00.15— Н. Мясковский. «Симфони».

САГАЙ УЛАРИЛ

Республикын ... нютагуудта үүлэтэйшэг байха. Зарим газарта сахан орохо. Секундада 5—10 метр хүсэтэйгөөр баруун-хойноhоо халхилха. Үдэртөө 19—24, hүниндөө 26—31 градус хүйтэн байха. Хойто ба баруун урдахи районуудта hүниндөө 32—37, үдэртөө 23—28 градус. Урда Прибайкалида hүниндөө 18—23, үдэртөө 11—16 градус хүйтэн байха.

Улаан-Үдэ, багахан сахан орохо. Баруун-хойноhоо 5—10 метр хүсэтэйгөөр халхилха. hүниндөө 28—30, үдэрынь 20—22 градус хүйтэн байха.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23. редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат 2-66-76. отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства 2-61-36, 2-33-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Н-02307. Заказ № 16. Индекс